

HRVATSKI VOJNIK

Broj 86. Godina III. 19. svibnja 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

350. VoB provela prvi tečaj za dubinske izvidnike i dvostranu taktičku vježbu

Delnice 06

XV. kolo nagradne pitalice str. 28

STOCKHOLM

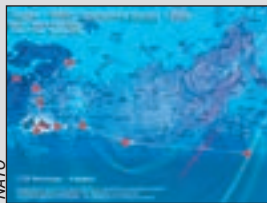
Još pilota za Gripen

Iz tvrtke Gripen International objavljeno je da je četvrti tim čeških vojnih pilota završio svoju obuku letenja u Gripenima. S njima se broj obučanih pilota iz te zemlje popeo na 21. Satnik Jaroslav Mika, jedan od polaznika, pohvalio je obučne uvjete u obučnom središtu u Sltenäsu, te opisao Gripen kao avion koji "vrlo brzo reagira na pilotove želje". Iduća skupina pilota iz zemlje-kupca ovog aviona doći će krajem ljeta iz Mađarske.

MOSKVA

Rally NATO - Rusija

Od 11. do 26. svibnja na području Ruske Federacije održava se niz javnih priredbi pod nazivom *Rally NATO - Rusija 2006: Što nas veže zajedno*. U sklopu rallyja eksperti, djelatnici i službene osobe iz NATO-a, Rusije i partnerskih država sudjeluju na seminarima, konferencijama, izložbama, raspravama i kulturnim događanjima, te raspravljaju i dijele gledišta o perspektivama i mogućnostima Vijeća Rusije i NATO-a, tijela uspostavljenog u svrhu povezivanja i suradnje između Alijanse i najveće svjetske države. Na događanjima je moguće i vanjsko sudjelovanje mladih ljudi, studenata, akademaca, medija... Rally je počeo 11. svibnja u dalekom Vladivostoku, na samom istoku Rusije, a završit će 26. svibnja u Kaliningradu. Ukupno će proći kroz devet gradova.

LONDON

Britanci na ultramaratonu

MoD UK

Britanska vojska je vrlo ponosna svojim pripadnicima koji su uspješno završili *Marathon des Sables*. Marokanski *Maraton pijeska* smatra se najtežom i najnapornijom utrkom na svijetu. Riječ je o sedmodnevnom ultramaratonu kroz sjevernoafričku pustinju, a

duljina staze je 220 km. Na startu ovogodišnje utrke (riječ je o tradiciji koja je započela 1986.), na prvoj od sedam etapa, našao se 731 natjecatelj. Svi oni su u ruksacima morali nositi osobne stvari i hranu, dok je vodu i šatore za smještaj između etapa osigurao organizator. Iz britanske vojske sudjelovali su pripadnici tri postrojbe: Kraljevskih zelenih jakni, Kraljevskih gorkha strijelaca, te Kraljevskog logističkog korpusa. Satnik Angus Strong osvojio je respektabilno 74. mjesto.

BREST

Tužna priča o velikom nosaču

Priča o umirovljenom francuskom nosaču zrakoplova Clemenceau još nema kraja. Nosač dug 266 metara, nekad ponos francuske mornarice, danas ne može naći zemlju u kojoj bi bio uništen.

Razlog tome jesu velike količine otrovnog azbesta koje brod ima u svojoj konstrukciji, zbog čega mu je zabranjen ulaz u razna svjetska rezališta. Nakon kontroverznog putovanja do Indije, brod je vraćen u svoju matičnu luku Brest. Sada je na francuskim vlastima da odluče na koji će se način riješiti broda koji nitko ne želi ni izrezati u staro željezo.

DAYTON

Sintetičko gorivo?

Američko ratno zrakoplovstvo, koje je prošle godine na gorivo potrošilo 4,7 milijarde dolara, uskoro će početi testirati sintetičko gorivo koje bi se moglo

USAF

rabiti u svim granama oružanih snaga. Prema planu, zrakoplovstvo će isprva kupiti i isprobati oko 400 000 litara takvog goriva. Pokusi na zemlji će idućih tjedana početi u zrakoplovnoj bazi Wright-Patterson. U fiskalnoj 2005. ratno zrakoplovstvo je potrošilo više od 12 milijardi litara goriva za avione, što je 52,2 posto svih fosilnih goriva koje je uporabila američka vlada.

PENSACOLA

Odlazi Veliki O

Na slici dolje dvojica bivših mornara američkog nosača aviona USS Oriskany promatraju brod i razgovaraju o njemu. Nekada su služili na njemu a sada je umirovljen i nedugo nakon nastanka ovog teksta trebao bi biti potopljen u Meksičkom zaljevu, oko 22 milje južno od Pensacole. Posljednje počivalište ovog broda, koji je zaplovio 1950. i sudjelovao u Korejskom i Vijetnamskom ratu, bit će na dubini od 65

US Navy

metara, a potom će služiti kao atrakcija za ronioce i ribiče. *Big O*, kako mu je bio nadimak, bit će najveći brod ikad potopljen namjerno, kako bi postao umjetni greben.

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: [hrvojn timer@morh.hr](mailto:hrvojnik@morh.hr)

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara

(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku su
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

U Petrinji obilježena 15. obljetnica 2. gardijske brigade Gromova

„U proteklih petnaest godina sadržano je toliko povijesti, toliko nadanja, stradanja i pobjeda. Sve što danas radimo, radimo zato da bismo u svakom trenutku bili spremni i sposobni odgovoriti obvezama...“, rekao je general Mareković

Strana 4

Brigadir Dubravko Martinović, zapovjednik Instituta zrakoplovne medicine

Ova ustanova ima kvalitetne ljude koji imaju potrebno znanje i iskustvo. Uspjeli smo se organizirati, suvremeno opremiti i biti ravnopravan partner bilo kojoj civilnoj zdravstvenoj ustanovi koja se bavi specifičnom zdravstvenom zaštitom

Strana 10

350. VoB provela prvi tečaj za dubinske izvidnike i dvostranu taktičku vježbu

„Do sada se obuka ovog tipa uglavnom temeljila na pojedinačnom pristupu, išlo se na dril, a mi smo težište stavili na timski rad...“, rekao je zapovjednik tečaja natporučnik Dražen Šetit

Strana 14

Istraživanje kao sastavni dio odnosa s javnošću

Odnosi s javnošću preuzeli, su kao i druge djelatnosti, neke vojne termine ili konceptualne konstrukcije. U prvom redu riječ je o tzv. linijskoj i stožernoj komponenti odnosa s javnošću. Ukratko, linijska bi se funkcija odnosa s javnošću odnosila na uklopljenost u odlučivanje, dok bi pak stožerna komponenta imala savjetodavnu i potpornu funkciju

Strana 20

Naslovnica snimio Davor KIRIN

U Petrinji obilježena 15. obljetnica 2. gardijske brigade *Gromova*

Nastavljena tradicija slavnih ratnih prethodnika

“U proteklih petnaest godina sadržano je toliko povijesti, toliko nadanja, stradanja i pobjeda. Sve što danas radimo, radimo zato da bismo u svakom trenutku bili spremni i sposobni odgovoriti obvezama koje se postavljaju pred nas”, rekao je general Mareković prigodom obljetnice, te se pripadnicima brigade zahvalio za sve što su učinili tijekom rata

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

U petrinjskoj vojarni „Pukovnik Predrag Matanović“ 2. gardijska brigada svečano je 12. svibnja obilježila 15. godina ustrojanja i djelovanja. *Gromovima* su njihov “rođendan”, ispunjen ponosom i slavom, došli čestitati brojni visoki vojni i civilni uzvanici, među kojima su bili izaslanik Predsjednika RH general pukovnik Marijan Mareković, izaslanici ministra obrane i načelnika GSOS-a RH Ivo Bačić i brigadni general Drago Matanović, predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskog rata, obitelji poginulih pripadnika 2. gbr, predstavnici lokalne vlasti, MUP-a i Crkve.

Obilježavanje 15. rođendana 2. gardijske brigade započelo je odavanjem počasti njezinim poginulim pripadnicima polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća, a u spomen na njih održana je i misa zadužnica u kapelici sveti Ilija koju je predvodio mons. Josip Šantić.

Nakon što su zapovjednik HKoV-a general pukovnik Marijan Mareković i zapovjednik 3. korpusa HKoV-a brigadni general Zvonko Peternel obišli svečani postroj Druge, u prigodnim govorima ožvijen je ratni put *Gromova* koje je uvijek vodilo geslo „jednom *Grom* uvijek *Grom*“.

Druga gardijska brigada ustrojena je

15. svibnja 1991. u vojarni “Trstenik”, pokraj Dugog Sela, gdje je formirano zapovjedništvo brigade i prva pješačka bojna, a njezina ratna zastava prvi se put zavijorila 28. svibnja na postrojanju u Kranjčevićevoj. Druga bojna ove brigade formirana je 3. lipnja u Sisku, a 21. lipnja 3. bojna u Dugoj Resi. Ratni put *Gromova* započeo je već početkom lipnja 1991. godine na mostu Mladosti u Zagrebu zaustavljanjem tenkova tadašnje jugoarmije, a potom su se borili kod Ljubova u Lici. Razmještaj njezinih postrojbi odredio je daljnji ratni put brigade. Sudjelovali su između ostalog i u obrani Karlovca, u borbama na Banovini, branili su

Petrinju, Sisak, Sunju... Uz to, *Gromovi* su sudjelovali i u operacijama deblokade Južnog bojišta, a dali su i izniman doprinos u operaciji Maslenica, Bljesku i Oluji. U sastav druge gardijske brigade 1. svibnja 1996. ulazi 81. gardijska bojna iz Virovitice, a tijekom 2003. u sklopu reorganizacije gardijskih brigada HKoV-a 2. gardijska brigada spojena je sa 7. gardijskom brigadom. Zapovjednik *Gromova* brigadir Branko Predragović je rekao kako obje postrojbe koje su ušle u sastav 2. gbr imaju svoje ratne puteve te da današnja 2. gbr s dužnim poštovanjem njeguje sjećanja na važnije datume iz njihove povijesti. „U posljednjih godinu dana brigada se intenzivno popunjava novim mladim časnici i vojnicima u čemu prepoznajemo da su postojeće ratno iskustvo i nova svježina jamstvo budućnosti“, rekao je brigadir Predragović te poručio kako će 2. gbr kao i do sada ispunjavati sve zadaće koje se pred nju postave.

tako i svakog pojedinca“, rekao je general Matanović, te je *Gromovima* poželio da i nadalje budu uspješni kao i do sada.

Za 2. gardijsku brigadu pomoćnik ministra Ivo Bačić je rekao kako je vrlo brzo postala udarna postrojba Hrvatske vojske te da i danas, kao i u Domovinskom ratu, ima važnu ulogu u sustavu obrane Republike Hrvatske, ali i da, sudjelujući u međunarodnim mirovnim operacijama, štiti interese mira i demokracije u svijetu. Bačić je napomenuo da su u OS-u najvažniji ljudi, što je potvrdio i Domovinski rat, ukazao je i na važnost prenošenja neprocjenjivih iskustava iz Domovinskog rata na nove mlade naraštaje hrvatskih vojnika, te je zaključio kako hrvatski narod i svi građani naše države mogu biti sigurni i ponosni na svoju vojsku.

U ime vrhovnog zapovjednika OS-a Stjepana Mesića *Gromovima* je petnaestu obljetnicu čestitao zapovjednik HKoV-a general Mareković. „U

proteklih petnaest godina sadržano je toliko povijesti, toliko nadanja, stradanja i pobjeda“, rekao je general Mareković te im se zahvalio za sve ono što su učinili tijekom rata. „Sve što danas radimo,

radimo kako bismo u svakom trenutku bili spremni i sposobni odgovoriti obvezama koje se postavljaju pred nas, od obrane zemlje, ali i od netradicionalnih i neratnih zadaća u kojima i vi sudjelujete, poglavito u pomoći civilnim strukturama i našim građanima“, kazao je general Mareković, te se osvrnuo i na sudjelovanje pripadnika HV-a u međunarodnim mirovnim operacijama. Rekao je kako se sudjelujući u međunarodnim

mirovnim operacijama oružane snage, a time i kopnena vojska, dokazuje kao vojnici koji mogu odgovoriti i najsloženijim izazovima borbe za svjetski mir i borbe protiv globalnog terorizma, te je zaključio kako je uvjeren da će u vremenu koje je pred nama HV postati još učinkovitija, profesionalnija i jača.

Najzaslužniji pripadnici brigade dobili su nagrade i pohvale, uručena su i promaknuća u više činove, a *Gromovi* su u znak sjećanja na svoju obljetnicu, plaketu Grom dali predsjedniku Republike Stjepanu Mesiću, ministru obrane Berislavu Rončeviću, načelniku Glavnog stožera generalu zborni Josipu Luciću, zapovjedniku HKoV-a general pukovniku Marijanu Marekoviću, glavnom inspektoru obrane general bojniku Mati Obradoviću i Vojnom ordinarijatu. ■

Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća odana je počast poginulim pripadnicima 2. brigade

Izaslanik načelnika GSOS-a general Matanović, i sam bivši pripadnik 2. gbr i njezin nekadašnji zapovjednik, kazao je kako brigada i danas nastavlja tradiciju svojih slavni ratnih prethodnika. General Matanović se osvrnuo i na aktualni preustroj Hrvatske vojske te je u tom kontekstu rekao kako nove misije i zadaće oružanih snaga nameću novi profil vojnih sposobnosti za ravnopravno sudjelovanje u budućim operacijama međunarodnog karaktera. „Za te zadaće nužno je u svim područjima djelovanja osigurati interoperabilnost osoblja i opreme a veliku ulogu i važnost u dostizanju tih ciljeva imat će prilagodba kako cijelog sustava

Izaslanik ministra obrane Ivo Bačić ukazao je na važnost prenošenja neprocjenjivih iskustava iz Domovinskog rata na nove mlade naraštaje hrvatskih vojnika

Na vojnom vježbalištu Gašinci održan medijski seminar

Otvoreno i transparentno putem medija do javnosti

Kako se takav način informiranja javnosti - organizacija medijskih seminara - već pokazao učinkovitim, MORH je odlučio nastaviti s dobrom tradicijom iskazivanja otvorenosti i transparentnosti prema društvu, istaknula je u pozdravnom obraćanju sudionicima seminara načelnica Službe za OJI Marijana Klanac

Marija ALVIR, snimio Željko STIPANOVIĆ

■ Riječ je o informativno-edukacijskom seminaru u čijoj provedbi uz djelatnike SOJI-a sudjeluju i predstavnici pojedinih ustrojbenih cjelina MORH-a i OSRH-a u ulozi predavača, a organizira se za predstavnike medija koji prate obrambeni sektor i vojsku, kao i za časnike za odnose s javnošću i informiranje. Odaziv predstavnika medija pokazao je njihovu zainteresiranost za takav oblik suradnje

Organizaciji MORH-ove Službe za odnose s javnošću i informiranje održan je još jedan medijski seminar. Riječ je o informativno-edukacijskom seminaru u čijoj provedbi uz djelatnike SOJI-a sudjeluju i predstavnici pojedinih ustrojbenih cjelina

MORH-a i OSRH-a u ulozi predavača, a organizira se za predstavnike medija koji prate obrambeni sektor i vojsku, kao i za časnike za odnose s javnošću i informiranje. Uz njih, na ovom su seminaru sudjelovali i predstavnici Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, a jedan od predavača bio je pomoćnik ministrice MVPEI-a Pjer Šimunović.

Seminar je održan od 11. do 13. svibnja na vojnom vježbalištu Gašinci, a tijekom trodnevnog druženja predstavnika MORH-a i OSRH-a s novinarima razgovaralo se o više aktualnih tema koje je Služba za odnose s javnošću i informiranje željela putem medija predstaviti široj jav-

nosti. Kako se takav način informiranja javnosti - organizacija medijskih seminara - već pokazao učinkovitim, MORH je odlučio nastaviti s dobrom tradicijom iskazivanja otvorenosti i transparentnosti prema društvu, istaknula je u pozdravnom obraćanju sudionicima seminara načelnica Službe za OJI Marijana Klanac, dodavši da je sustav otvoren za sve primjedbe i kritke, kako pozitivne tako i negativne.

Pravodobnim informiranjem protiv nagađanja i neistina

Gotovo svi predavači izlagali su uz multimedijalnu prezentaciju, a nakon plusatnih izlaganja uslijedila su pi-

tanja novinara i ostalih sudionika seminara. Prvo izlaganje - trenutačno stanje i vizija razvoja Hrvatske kopnene vojske - održao je brigadni general Slaven Zdilar, načelnik Stožera HKoV-a. O sudjelovanju OSRH-a u međunarodnim mirovnim misijama izlagao je natporučnik Tonči Lisica, stožerni časnik u Upravi J-5, implementaciju partnerskih ciljeva pojasnio je satnik Nikica Lemić, također iz J-5, a pukovnik Zvonko Popović iz

Odjela za tranziciju Uprave za ljudske resurse predstavio je Program tranzicije i zbrinjavanja izdvojenog osoblja Spectra.

Medijski najzanimljivije bilo je predstavljanje Dugoročnog plana razvoja OSRH 2006. - 2015., odnosno radne verzije tog dugoočekivanog dokumenta koju je prezentirao pukovnik Tomislav Vibovec, načelnik Službe za obrambenu politiku i

planiranje. S velikim se zanimanjem pratilo i izlaganje o financijskom aspektu DPR-a, o čemu je govorio pukovnik Zvonko Galić iz Uprave za financije i proračun, a kako je tom dijelu seminara nazočio i pomoćnik ministra za financije i proračun Josip Budimir, on je također odgovorio na neka pitanja novinara.

Na temu Hrvatska i NATO izlagao je pukovnik Darko Spajić, načelnik MORH-ove Službe za NATO i PzM, a potom i Pjer Šimunović, nacionalni koordinator za NATO. O personalnom upravljanju, odnosno o reformi sustava upravljanja ljudskim resursima govorio je pukovnik Joško Karamatić iz Personalne službe MORH-a,

■ Temom "Trenutačno stanje i vizija razvoja Hrvatske kopnene vojske" seminar je otvorio brigadni general Slaven Zdilar, načelnik Stožera HKoV-a

Ruskom Federacijom, brigadir Željko Idek. Na kraju svih izlaganja prikazan je spot napravljen povodom petnaestogodišnjice hrvatskih oružanih snaga, a premijera tog uratka Odjela hrvatskih vojnih glasila popraćena je pljeskom i pohvalama.

Osim tijekom navedenih izlaganja, sudionici medijskog seminara družili su se i na sportskim terenima vojnog vježbališta Gašinci, a posljednje večeri pridružili su im se i ministar obrane Berislav Rončević te brigadni general Zvonko Peternel, zapovjednik 3. korpusa HKoV-a, kao i zapovjednik vježbališta brigadir Željko Husnjak.

Za sudionike seminara upriličena je i pokazna vježba antiterorističke satnije vojne policije, čiji su pripadnici oduševili promatrače u vještinama gađanja samokresom i puškom, a na kraju je organiziran posjet Vukovaru i Iloku. U Vukovaru su predstavnici MORH-a i medija zajedno položili vijence podno središnjeg spomenika na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata i kod spomen-obilježja na Ovčari, a posjetom poznatim iločkim vinskim podrumima prigodno je završen ovogodišnji medijski seminar koji je, kao i prethodni, organiziran kako bi se pravodobnim informiranjem izbjegla eventualna nagađanja i neistine. Odaziv predstavnika medija, među kojima su bili novinari Jutarnjeg lista, Slobodne Dalmacije, Vjesnika, Hrvatskog radija i Hine te Nove TV i Media servisa, pokazao je njihovu zainteresiranost za takav oblik suradnje koja je, uostalom, svima korisna pa stoga vjerujemo da će se nastaviti i ubuduće. ■

a o prijemu u djelatnu vojnu službu satnik Antun Žlimen iz Personalne uprave GSOS-a. Kapetan fregate Zlatko Mihevc iz Uprave za operativne poslove GSOS-a pojasnio je ulogu OSRH u pružanju pomoći civilnom stanovništvu u otklanjanju posljedica elementarnih nepogoda i tehničko-tehnoloških katastrofa i nesreća, a satnik Alojz Matijašić iz MORH-ove Uprave za materijalne resurse predstavio je projekt pod nazivom borbeno oklopno vozilo.

Posljednjeg dana seminara održana su tri izlaganja vezana uz Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračnu obranu. O ulozi, važnosti i planovima HRZ-a i PZO-a u medicinskim prevoženjima i protupožarnoj zaštiti, kao i o modernizaciji i razvoju te grane OSRH govorio je pukovnik Tomislav Birko, načelnik Ureda zapovjednika HRZ-a i PZO-a, a o uvodnju višenamjenskih vojno-transportnih helikoptera Mi-171Š u OSRH, koje podrazumijeva rješavanje klirinškog duga s

Pokazna vježba antiterorističke satnije VP-a

DVO, žena stara 57,5 godina odlazi u mirovinu 2006.godine po članku 6a i sa 32 godine mirovinskog staža. Hoće li njezina mirovina s vremenom rasti kao da je otišla u mirovinu po članku 6?

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje usklađuje sve mirovine na temelju čl. 81 Zakona o mirovinskom osiguranju (NN br: 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03 i 177/04).

Navedenim člankom aktualna vrijednost mirovine utvrđuje se za svako polugodište tako da se aktualna vrijednost mirovine uskladi po stopi koja se dobije kao polovica zbroja stope promjene prosječnog indeksa troškova života u prethodnom polugodištu i stope promjene prosječne bruto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi.

Zašto se ne prizna pričuvni sastav za odlazak u mirovinu po članku 6a osobama koje nisu bile u radnom odnosu.

Članak 144. Zakona o obrani (NN br: 33/02 i 58/02) propisuje da se hrvatskim braniteljima koji nisu zaposleni ili ne ostvaruju staž osiguranja po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskom ratu računa kao posebni staž u dvostrukom trajanju. Budući da je branitelj u tom razdoblju bio izvan osiguranja, to se smatra posebnim stažem koji ulazi u mirovinski staž, ali ne ulazi u uvjet od 20 godina staža osiguranja iz članka 6a Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (NN br: 128/99, 129/00, 16/01 i 22/02).

Za detaljne informacije obratiti se na broj 4595-500 - Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

PRAVNA SLUŽBA MORH-a

Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojnisk@morh.hr ili na
fax: 01/ 4551- 852

Austrijski ministar obrane u MORH-u

U službenom posjetu MORH-u 10. je svibnja boravilo izaslanstvo Ministarstva obrane Republike Austrije na čelu s ministrom Güntherom Platterom, koje se kroz Zagreb vraćalo nakon posjeta Makedoniji. Nakon bilateralnih razgovora s predstavnicima MORH-a održana je konferencija za medije.

S hrvatske strane nazočnim se novinarima obratio državni tajnik Mate Raboteg, koji je ukratko predstavio sadržaj razgovora, kojima je "težište bilo na političkim konzultacijama". Prvi dio odnosio se na situaciju u jugoistočnoj Europi, s naglaskom na tri aktualne teme: situaciju u Bosni i Hercegovini, rješenje kosovskog pitanja, te skorašnji referendum u Crnoj Gori. U drugom dijelu sastanka razgovaralo se o bilateralnoj vojnoj suradnji Austrije i Hrvatske, koju je Raboteg ocijenio dobrom, i to osobito na području vojne obuke i izobrazbe, no "postoji prostor i za proširenje u vojno-tehničkoj suradnji, kao i razmjeni iskustava iz međunarodnih mirovnih operacija".

Ministar Platter je civilne,

pa tako i vojne odnose dviju zemalja nazvao izvanrednim, dodajući da će u 2006. godini hrvatska i austrijska vojska provesti 74 zajedničke aktivnosti, u kojima ćemo "profitirati jedni od drugih". Nastupivši kao predstavnik zemlje koja u prvom polugodištu ove godine predsjedava Europskom unijom, Platter je za postrojbe Unije u regiji rekao sljedeće: "EU zasad ne planira smanjiti broj od 6000 svojih vojnika u BiH, no to će se razmotriti nakon tamošnjih skorašnjih izbora i ustrojavanja nove vlade". Glede Kosova, austrijski gost je rekao da je "stav EU-a da se broj vojnika u tom području ne smanjuje", a takva će biti i preporuka NATO-u.

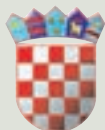
D.V.

snimio D. KIRIN

snimio D. KIRIN

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBRAMBENU POLITIKU
SLUŽBA ZA NATO I PARTNERSTVO ZA MIR

objavljuje
INTERNI NATJEČAJ

1. Nacionalni predstavnik u Savezničkom zapovjedništvu za transformacije, časnik, ustrojbeno mjesto: brigadir - jedan izvršitelj, mjesto službe: Norfolk, SAD.

- Uvjeti: - osobni čin: brigadir ili kapetan bojnog broda,
• VSS - društveni ili tehnički smjer,
• zapovjedno i operativno iskustvo,
• minimalno završena Zapovjedno - stožerna škola,
• izvrsno znanje engleskog jezika (poželjno STANAG 3333),
• poželjno iskustvo na poslovima međunarodne vojne suradnje.

Očekivano stupanje na dužnost je kolovoz 2006.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta i životopisom potrebno je dostaviti do 30. svibnja 2006. na adresu: Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir, Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb. Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 67-450.

Predsjednik Mesić primio djelatnike i polaznike Ratne škole

Predsjednik Republike Stjepan Mesić primio je 15. svibnja djelatnike i polaznike VIII. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" koji su posjetili Ured predsjednika u sklopu nastavnog programa, što obuhvaća i obilazak najvažnijih državnih institucija.

Polaznici VIII. naraštaja te najviše vojnoobrazovne institucije u Republici Hrvatskoj, njih četrnaestorica obnašat će najodgovornije i najsloženije dužnosti u obrambenom sustavu.

Predsjednik Mesić primio je i predstavnike 3. korpusa HKoV-a.

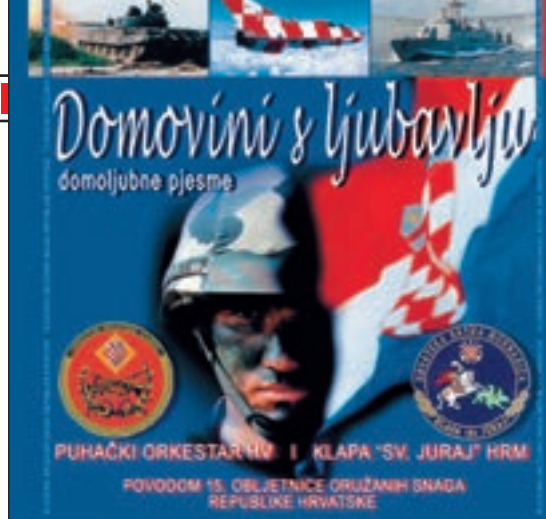

snimio H. S. OGULINAC, Ured Predsjednika RH

Orkestar Hrvatske vojske i klapa Hrvatske ratne mornarice "Sveti Juraj" na zajedničkom nosaču zvuka

Domovini s ljubavlju

Vojni ordinarijat i MORH-ova Služba za odnose s javnošću i informiranje izdavači su novog nosača zvuka klape HRM-a i Orkestra HV-a s prigodnim domoljubnim pjesmama simboličnog naziva "Domovini s ljubavlju"

Marija ALVIR

O bilježavanje petnaeste obljetnice oružanih snaga Republike Hrvatske povod je brojnim prigodnim aktivnostima unutar sustava, a Orkestar Hrvatske vojske i klapa Hrvatske ratne mornarice "Sveti Juraj" taj svečani jubilej obilježavaju, kako i priliči, pjesmom. Naime, Vojni ordinarijat i MORH-ova Služba za odnose s javnošću i informiranje izdavači su novog nosača zvuka klape HRM-a i Orkestra HV-a s prigodnim domoljubnim pjesmama.

Na CD-u simboličnog naziva "Domovini s ljubavlju" nalazi se devetnaest najpoznatijih hrvatskih domoljubnih pjesama, čije aranžmane potpisuje skladatelj maestro Tomislav Uhlak, urednik je Miroslav Vukovojac - Dugan, zapovjednik Orkestra, a izvršni producent Marko Bralić, voditelj klape. Dirigent Orkestra je Tomislav Fačini, umjetnički voditelj klape Mario Božić, za tehničku realizaciju projekta angažiran je Sound System Split, tonsko snimanje Orkestra i klape potpisuje Vinko Šincek i Ivica Bilić, a editiranje i tonsku obradu Mario Božić i Ante Dorić, koji je ujedno zadužen za *mastering*.

CD je sniman tijekom siječnja i ožujka ove godine u Domu HV-a

Na nosaču zvuka simboličnog naziva *Domovini s ljubavlju* nalazi se devetnaest najpoznatijih hrvatskih domoljubnih pjesama u izvedbi klape HRM-a i Orkestra HV-a:

1. *Bog i Hrvati* (A. Harambašić, V. Novak, arr. T. Uhlak)
2. *Još Hrvatska ni propala* (Lj. Gaj, F. Livadić, arr. T. Uhlak)
3. *U boj* (I. pl. Zajc, arr. T. Uhlak)
4. *Vezak vezla Hrvatica mlada* (pučki napjev, arr. T. Uhlak)
5. *Krasna zemljo* (I. Zuccon, M. Brajša-Rašan, arr. T. Uhlak)
6. *Marjane, Marjane* (popjevka Varoša iz Splita, arr. T. Uhlak)
7. *Mi smo garda hrvatska* (M. Kvesić, arr. T. Uhlak)
8. *Mi smo hrvatski mornari* (N. Ninčević, Z. Runjić, arr. T. Uhlak)
9. *Ne dirajte mi ravnice* (M. Škoro, M. Škoro, arr. T. Uhlak)
10. *Oj, hrvatska mati* (pučki napjev, arr. T. Uhlak)
11. *Ustani, bane Jelačiću* (narodna, arr. T. Uhlak)
12. *Živila Hrvatska* (A. Šenoa, I. pl. Zajc, arr. T. Uhlak)
13. *Život svoj prikazujemo Bogu* (pučki napjev, arr. T. Uhlak)
14. *Oj, ti Vilo Velebita* (nepoznati skladatelj, arr. T. Uhlak)
15. *Vivat Croatia* (Đ. Maršan, Đ. Maršan, arr. T. Uhlak)
16. *Moja domovina* (R. Dujmić, Z. Tutić, arr. T. Uhlak)
17. *Bože, čuvaj Hrvatsku* (D. Britvić, Đ. Maršan, arr. N. Buble) a *cpp.*
18. *Podno Klisa* (nepoz. skl., zapis: Lj. Stipišić - Delmata) a *cpp.*
19. *Na omiškoj stini* (D. Šarac, P. Picukarić, arr. D. Šarac) a *cpp.*

"Zvonimir" u Zagrebu i u splitskoj ratnoj luci Lora, a svečana promocija bit će na Dan OSRH, 28. svibnja, s početkom u 11 sati na središnjem zagrebačkom trgu, Trgu bana Jelačića, gdje će se održati svečani koncert Orkestra i klape. S obzirom na njihove dosadašnje uratke u tom

obliku i reprezentativne nastupe diljem Hrvatske i svijeta, ne sumnjamo da će i ovaj najnoviji nosač zvuka, kao i najavljeni svečani koncert Orkestra Hrvatske vojske i klape Hrvatske ratne mornarice "Sveti Juraj" također biti slušani i hvaljeni. ■

Sve one koji žele saznati više i detaljnije o klapi HRM-a "Sveti Juraj" i Orkestru HV-a upućujemo na podstranicu na MORH-ovom portalu

www.morh.hr

kao i na web stranicu Klape

www.klapa-sveti-juraj.4t.com

a svi zainteresirani za kupnju njihovih nosača zvuka mogu ih potražiti u Vojnom ordinarijatu

snimio T. BRANDT

brigadir Dubravko MARTINOVIĆ

zapovjednik
Instituta zrakoplovne medicine

- **Institut** obavlja gotovo sve preglede pri ulasku u OSRH kao i većinu periodičnih i izvanrednih pregleda
- **u protekloj godini** za potrebe OSRH obavljeno je 4698 pregleda
- **trenutačno** se u IZM-u obavlja više od 40 pregleda dnevno, a u mogućnosti su taj broj i povećati

Razvoj IZM-a zalog je razvoja cjelokupne zdravstvene struke u OSRH

Ova ustanova ima kvalitetne ljude koji imaju potrebno znanje i iskustvo. Uspjeli smo se organizirati, suvremeno opremiti i biti ravnopravan partner bilo kojoj civilnoj zdravstvenoj ustanovi koja se bavi specifičnom zdravstvenom zaštitom. Stoga doista smatramo da je pred IZM-om svijetla budućnost, a očuvanje i razvoj IZM-a zalog je razvoja cjelokupne zdravstvene struke u OSRH

Napisao i snimio Jure STIPIĆ

Imamo znanje, opremu i što je najvažnije stručne ljude koji nam jamče sposobnost u provedbi svih vrsta zdravstvenih pregleda

Odlukom ministra obrane 27. travnja 1992. utemeljen je Zavod za zrakoplovnu medicinu. Tijekom godina Zavod se preoblikovao u Institut zrakoplovne medicine, a temeljna mu je zadaća zdravstveni pregled civilnih i vojnih pilota, padobranaca, ostalog zrakoplovnog osoblja i kontrolora leta. U IZM-u se provode sistematski pregledi i ocjene radne sposobnosti djelatnih vojnih osoba te sistematski pregledi za školovanje i prijam u DVO. Kako je nedavno Institut obilježio četrnaestu obljetnicu, predstaviti ćemo njegov rad i djelovanje kroz razgovor sa zapovjednikom Instituta brigadirom Dubravkom Martinovićem, iza kojeg je niz odgovornih dužnosti, a na mjestu zapovjednika IZM-a je od 1. prosinca 2005.

Možete li nam objasniti koja je uloga Instituta zrakoplovne medicine?

Povijesno gledajući letenje je za čovjeka oduvijek bio veliki izazov. Da bi se taj izazov mogao razumjeti, predvidjeti i uspješno savladati, nužno je poznavati područja fiziologije i psihologije koja se bave reakcijama čovjeka na stres kod letenja, a u isto

vrijeme pratiti razvoj novih tehnoloških dostignuća i njihovu primjenu u zrakoplovstvu, kao i njihov mogući štetni utjecaj na organizam letaća. Upravo je sve to predmet izučavanja zrakoplovne medicine. No, odmah na početku moram istaknuti da veliki dio aktivnosti IZM-a danas čini specifična zdravstvena zaštita svih pripadnika OS RH, dakle ne samo letačkog osoblja.

U kakvom su odnosu zrakoplovna medicina i druge discipline unutar zdravstva te djeluje li zrakoplovna medicina kao samostalna specijalizacija?

Zrakoplovna medicina je danas samo dio medicine rada, te ne postoji više kao samostalna specijalizacija. Pri Medicinskom fakultetu u Zagrebu oformljena je katedra za poslijediplomski studij zrakoplovne medicine koja će u budućnosti liječnicima specijalistima omogućavati stjecanje specifičnih znanja, prije svega iz područja zrakoplovne medicine. (Uz to, danas postoje i trajni tečajevi i edukacija u skladu sa standardima JAA kojima su obvezni nazočiti liječnici koji obavljaju preglede zrakoplovnog osoblja).

Kakva je situacija u IZM-u u osposobljenosti i stručnoj izobrazbi osoblja?

U Institutu je postojeći kadar stručan, u tom smislu nemamo problema. No, problem nam je nedostatan broj stručnjaka. Zbog velikog odljeva visokostručnog osoblja, situacija je takva da samo dvojica specijalista u IZM-u imaju potrebni međunarodni certifikat (JAA standard) za pregled letačkog osoblja. Također nam nedostaje i određeni broj specijalista drugih grana.

Velika ušteda za sustav MORH-a

Kako IZM kao zdravstvena ustanova koja ima i medicinsko-znanstvenih ambicija promišlja svoje djelovanje u sustavu OS RH i koje su mu konkretne zadaće?

Institut zrakoplovne medicina je uz Institut pomorske medicine glavni nositelj specifične zdravstvene zaštite u OS RH. To znači da se praktično svi pregledi pri ulasku u OS RH, kao i većina periodičnih i izvanrednih pregleda za potrebe OS RH obavljaju u našoj ustanovi. To je velika ušteda novčanih sredstava za sustav MORH-a. U protekloj godini je za potrebe OS RH obavljeno 4698 pregleda, dok je za ovu godinu planirano 6600 zdravstvenih pregleda. No, na temelju određenih pokazatelja već sada možemo reći da će taj broj biti veći. Ističem činjenicu da je IZM već sada sposoban preuzeti dio pregleda za novake. Dakako, sve naše aktivnosti planiramo s jasnim ciljem da uštedimo proračunska sredstva i njihovo preusmjeravanje u sustav MORH-a. Osim brige za zdravlje letačkog osoblja HRZ-a i PZO-a, IZM je, iako više ne jedini, ali sigurno glavni nositelj aktivnosti nadzora zdravlja civilnog letačkog osoblja, kao i letačkog osoblja MUP-a. Prošle godine smo proveli oko 700 specifičnih pregleda civilnog letačkog osoblja.

Prijašnjih godina, unatoč mogućnostima i stručnosti osoblja zdravstveni pregledi u IZM-u nisu imali vjerodostojnost (naši časnici prije odlaska u mirovne misije zdravstveno su pregledavani u drugim ustanovama). Ima li sada IZM sve potrebne dozvole i mjerodavnosti za odgovarajuće zdravstvene preglede?

Na žalost, u pravu ste. Još uvijek za pojedine vrste pregleda IZM nema potreban zakonski okvir, iako posjedujemo odgovarajuću opremu, prostor i stručni kadar. Na tome se radi. Početkom ove godine učinili smo velike napore da zadržimo pravo na obavljanje zdravstvenih pregleda zrakoplovnog osoblja. Tako smo uspjeli osigurati odobrenje ministra zdravstva (prvi put jedna vojno-zdravstvena ustanova dobiva

odobrenje da kao fizička i pravna osoba provodi zdravstvenu djelatnost i za potrebe civila), a zatim odobrenje komisije za licenciranje Ministarstva prometa i veza. Na taj način se nadamo dobiti licencu i status aeromedical centra, odnosno ustanove s pravom provođenja prethodnih pregleda i izdavanja licenci za sve kategorije zrakoplovnog osoblja, ali ne samo iz Hrvatske, nego i iz svih zemalja članica JAA asocijacije.

Je li rad IZM-a vezan isključivo za preglede ljudi koji su izravno ili neizravno povezani s letenjem?

Smatram da bi bila velika šteta rad IZM-a ograničiti samo na zrakoplovno osoblje. IZM ima mnogo šire ambicije koje su, razumije se, utemeljene u objektivnim mogućnostima. Trenutačno, u Ministarstvu zdravstva pokušavamo ishoditi odobrenje za provedbu pregleda vozača, pirotehničara, pregleda za međunarodno osiguranje, kao i pregleda za dozvolu nošenja oružja za potrebe OS RH. To zahtijeva zajedničku i usklađenu aktivnost nadređenih struktura zdravstvene struke! Bez odgovarajuće potpore Sanitetske uprave GSOS-a RH i Službe za zdravstvenu zaštitu MORH-a, taj će cilj biti teško ostvariti u onom obimu u kojem ga planiramo.

Je li realno ustrojbenu cjelinu u sastavu OS RH, makar to bio i IZM, promišljati i organizirati kao profitabilnu organizaciju?

Iskreno vjerujem u tu mogućnost i radim na njoj! Imamo znanje, opremu i što je naj-

U protekloj godini je za potrebe OSRH obavljeno 4698 pregleda, dok je za ovu godinu planirano 6600 zdravstvenih pregleda. No, na temelju određenih pokazatelja već sada možemo reći da će taj broj biti veći. Ističem činjenicu da je IZM već sada sposoban preuzeti dio pregleda za novake

važnije stručne ljude koji nam jamče sposobnost u provedbi svih vrsta zdravstvenih pregleda. Tko je sublimirao sve te elemente pa ima mogućnosti izlaska na tržište, taj ispunjava sve pretpostavke profitabilnosti. Naravno, konačnu odluku o tome će donijeti nadležna tijela MO-a i GSOS-a RH.

Potreba za stručnjacima
Može li se očekivati da se u tome smislu IZM razvija tako da postane konkurentan?

IZM je dio OS RH, što znači da dijelimo slične probleme koje imaju i ostale ustrojbene cjeline u sustavu. Institutu ozbiljan problem može biti stalan odlazak specijalističkog i stručnog kadra. Razlozi odlaska su loš materijalni status i potplaćenost naših stručnjaka, osobito liječnika u odnosu na civile istoga ranga (do 80%). To je doista veliki problem za nas. Dobar primjer, ali i loš pokazatelj, jest rezultat zadnjeg natječaja MORH-a za prijam u službu 20 liječnika a na koji se nije javio niti jedan ozbiljan kandidat. Svjesni činjenice da su proračunska sredstva ograničena, ipak se nadamo skorom zaustavljanju tog negativnog trenda.

Ukoliko će se nastaviti trend odlaska stručnih ljudi, hoće li kontinuitet rada IZM-a doći u pitanje?

Kontinuitet u radu ovakve ustanove je nužan. Bez njega nema ni razvoja zrakoplovne medicine ni postizanja željene razine izvrsnosti u radu. Bez kontinuiteta u djelovanju je nezamislivo ozbiljnije bavljenje znanstveno-istraživačkim radom te izgradnja autoriteta i prepoznatljivosti na polju medicinske znanosti. Na žalost, do sada je praksa bila drukčija, pa smo kao posljedicu nedosljednosti i nedovoljne brige o visokostručnom osoblju (primjer neperspektivnosti za magistre i doktore znanosti mlađe od 50 godina) imali trend izlaska najstručnijih ljudi iz sustava MORH-a. Taj negativni trend nije zaobišao ni liječnike: u ovih pet mjeseca IZM je iz različitih razloga napustilo pet liječnika specijalista. Naravno, posljedica toga je potreba za drugim stručnim

naših djelatnika isplaćivana Domu zdravlja MUP-a, i to pomnožimo s godišnjim brojem od 8000 pregleda, dobijemo iznos od 5.600.000,00 kuna. Tome treba dodati iznos od oko 500.000,00 kuna koliko je IZM zaradio za obavljenih 700 pregleda drugim klijentima izvan sustava MO RH. Tako ukupni prihodi IZM-a mogu iznositi više od 6.000.000,00 kuna.

Iznos od oko 1.200.000,00 kuna IZM je prošle godine utrošio

za poslovanje. Pridodamo li tome 4.000.000,00 kuna koliko je isplaćeno u bruto iznosu za plaće 40 djelatnika, dobijemo iznos od 5.200.000,00 kuna izdataka. Ističem mogućnost dodatne uštede kroz reviziju postojećeg ugovora sa KB Dubrava u iznosu do 25% troškova tekućeg poslovanja. Iz toga je razvidno da ova ustanova može poslovati profitabilno. Trenutačno se u IZM-u obavlja više od 40 pregleda dnevno, a rješavanjem personalnih problema, sposobni smo taj broj dodatno povećati.

Što biste nam rekli za kraj?

Dana 27. travnja proslavili smo godišnjicu našeg postojanja i uspješnog rada. U četrnaest godina rada dogodile su se mnoge promjene. Imali smo boljih i lošijih dana, ali uspješan rad IZM-a kroz sve ove godine nije dolazio u pitanje. Koristim se ovom prigodom da zahvalim bivšim ravnateljima Instituta, brigadirima Vladimiru Pletikapiću i Marijanu Zlataru, i svim djelatnicima koji su svojim radom jačali i razvijali IZM, a osobito se zahvaljujem onima koji to još uvijek čine. Ova ustanova ima kvalitetne ljude koji imaju potrebno znanje i iskustvo. Uspjeli smo se organizirati, suvremeno opremiti i biti ravnopravan partner bilo kojoj civilnoj zdravstvenoj ustanovi koja se bavi specifičnom zdravstvenom zaštitom. Stoga doista smatramo da je pred IZM-om svijetla budućnost, a očuvanje i razvoj IZM-a zalog je razvoja cjelokupne zdravstvene struke u OSRH. U tom uvjerenju ćemo djelovati i tražiti potporu u ostvarenju zadanih ciljeva. ■

Institutu ozbiljan problem može biti stalan odlazak specijalističkog i stručnog kadra. Svjesni činjenice da su proračunska sredstva ograničena, ipak se nadamo skorom zaustavljanju tog negativnog trenda

ljudima. Trenutačno imamo upražnjena mjesta specijaliste neurologije, otorinolaringologije, medicine rada i dva mjesta za specijaliste psihijatrije.

Ako već govorimo o profitu i profitabilnosti, možete li primjerom predočiti sposobnost i profitnu mogućnost IZM-a?

Ukoliko ima 40 zdravstvenih pregleda dnevno, iako Institut dobrono premašuje ovu brojku, naša postrojba i u materijalnom smislu opravdava svoje postojanje. Računica je jednostavna: tijekom jedne godine ima oko 200 radnih dana. To znači 8000 pregleda godišnje. Cijena jednog pregleda ovisi o vrsti pregleda i ustanovi koja pregled provodi. U proteklom razdoblju MORH je za istu vrstu standardnog periodičnog pregleda djelatnika MORH-a plaćao od 700,00 do 1200,00 kuna. Ako za osnovu uzmemo najnižu cijenu, tj. 700,00 kuna, koja je za sistematske preglede

Belgijsko izaslanstvo u HRZ-u i PZO-u

Pohvaljena naša stručnost i profesionalnost

Zapovjednik Ratnog zrakoplovstva Kraljevine Belgije general bojnik Gerard Van Caelenberge u pratnji natporučnice Sarah Desexhe od 9. do 11. svibnja bio je u posjetu Zapovjedništvu HRZ-a i PZO-a, gdje mu je domaćin bio general bojnik Viktor Koprivnjak.

To je prvi posjet predstavnika belgijskog ratnog zrakoplovstva Hrvatskoj, a cilj mu je sagledavanje mo-

suradnja s RZ-om Kraljevine Belgije imala bi višestruke koristi, zbog činjenice da ona u NATO savezu ima vrlo jaku poziciju, a kao država Belgija je ekonomski vrlo snažna. No, RZ Kraljevine Belgije, na drugoj strani, nema izgrađenu civilnu komponentu kao naše ratno zrakoplovstvo, koje sudjeluje u akcijama protupožarne zaštite i Gorske službe spašavanja.

Osim posjeta Zapovjedništvu HRZ-a i PZO-a belgijsko izaslanstvo je obišlo i 92. ZB Pula, te 855.PPE u 93. ZB Zadar. General bojnik Gerard Van Caelenberge u Pulu je stigao u pratnji brigadnog generala Darka Rukavine, zamjenika zapovjednika HRZ-a i PZO-a. Tu ih je ugostio brigadir Ivan Bosak, zapovjednik 92. ZB Pula.

Tijekom obilaska zrakoplovne baze general Van Caelenberge posjetio je kabinet s trenažerom leta FTD TL-21 za borbeni avion MiG-21 bis, gdje se upoznao s načinom rada i mogućnostima simulatora, te o njegovoj primjeni u obuci i trenaži borbenih pilota. Demonstriran je rad - demonstrativni let, nakon čega se general osobno okušao u letu na simulatoru, pri čemu je pokazao respektabilno pilotsko iskustvo. Prilikom obilaska stacionog displeja razgovarao je s pilotom zra-

koplova MiG-21 o aspektima modernizacije zrakoplova, njegovim osobinama, primjeni i naoružanju. U razgovoru s pilotima zrakoplova Pilatus (PC-9M), general Van Caelenberge zanimao se za letačke karakteristike i opremu aviona, kao i za vrste obuke koje se na njemu provode. U radnim prostorima satnije za opsluživanje i potporu letenja bili su u tijeku radovi na zrakoplovu MiG-21bisD (100 - satni povremeni pregled), pri čemu se general zanimao za sustav školovanja mladih aviomehaničara.

U razgovoru s generalom Rukavinom i brigadirom Bosakom, general Van Caelenberge je istaknuo veliku stručnost i profesionalnost svih pripadnika postrojbe te istaknuo kako smo na dobrom putu izgradnje modernog i operativnog zrakoplovstva.

Posjet je nastavljen razgledavanjem Pule i obilaskom povijesne jezgre grada. Obostrana je ocjena da je posjet pulskoj zrakoplovnoj bazi, kao i ukupan posjet HRZ-u i PZO-u, bio vrlo uspješan, te da je protekao u prijateljskoj i srdačnoj atmosferi.

M. BABIĆ, M.PERVAN STIPIĆ

U kabinetu s trenažerom leta u ZB-u Pula

snimio M. BABIĆ

gućnosti zajedničke suradnje dvaju zrakoplovstava. Naime, za udio u budućim europskim vojnim snagama svaka zemlja traži suradnika s kojim bi mogla razvijati određenu komponentu, bilo da je riječ o obuci pilota, razvoju transportnih snaga i sl. Kada je riječ o našem zrakoplovstvu,

Sastanak zapovjednika mornarica južne regije MARCOMET 2006

U Ferrolu u Španjolskoj od 3. do 5. svibnja održan je sastanak zapovjednika mornarica (MARCOMET), na kojem je Hrvatsku ratnu mornaricu predstavljao načelnik stožera HRM-a, komodor Ante Urlić, u pratnji voditelja Odsjeka za obrambeno planiranje kapetana korvete Milana Žunića. MARCOMET je redoviti godišnji sastanak na kojem sudjeluju zapovjednici mornarica članica Sjeverno-atlantskog saveza, zemalja PfP-a, Mediteranskog dijaloga i Ukrajine, što znači zapovjednici mornarica Mediterana i Crnog mora. Glavna tema ovogodišnjeg MARCOMET-a bila je „Postizanje svjesnosti pomorskog okruženja“, tijekom koje je izvedena prezentacija provedbe operacije „Active Endeavour“ i operacionalizacija projekta virtualnog pomorskog središta za nadzor pomorskog prometa (V-RMTC). Operacija „Active Endeavour“ je pokrenuta radi zaštite pomorskog okruženja od terorističkih i kriminalnih skupina, te neprijateljski nastrojanih zemalja. Iz istog razloga iniciran je projekt Virtualnog pomorskog središta za nadzor pomorskog prometa (V-RMTC), u kojem se povezuju operativna središta ratnih mornarica Mediterana i Crnog mora, za međusobnu razmjenu podataka o pomorskom prometu trgovačkih brodova iznad 300 tona.

Zapovjednici mornarica nazočnih na MARCOMET 06 prezentirali su svoje

koncepte o modelima identifikacije objekata na moru i mrežnim rješenjima razmjene podataka o stanju pomorskog prometa. Zapovjednik združenog NATO stožera u Napulju admiral Harry G. Ulrich i zapovjednik pomorskog NATO zapovjedništva u Napulju viceadmiral Roberto Cesaretti, povoljno su govorili o dosadašnjem sudjelovanju HRM-a u navedenim aktivnostima.

Svoje prijedloge predstavili su i predstavnici Inicijative za suradnju u jugoistočnoj Europi (SECI), Međunarodne pomorske organizacije (IMO) i Lloyd's. Tema pomorske svjesnosti je raspravljana kroz pitanja smanjenja ilegalne trgovine i imigracije te praćenja kretanja terorističkih skupina. Istaknuta je potreba za suradnjom svih zemalja u području, bez obzira na pripadnost Savezu. Osim navedenog, potrebno je poboljšati sredstva obalnog motrenja i suradnju sa civilnim institucijama koje su u svojim poslovima vezane uz more. Stoga slijedi uvezivanje vojnih (radari obalnog motrenja) i nevojnih sustava (AIS, podaci lučkih uprava i drugih). Sastanak je završio zaključkom u kojem su se svi složili da je temelj uspješnosti borbe protiv terorizma i asimetričnih ugroza izmjena informacija i stvaranje situacijske slike o pomorskom prometu u realnom vremenu.

F. BUJ

350. VoB provela prvi tečaj za dubinske izvidnike i dvostranu taktičku vježbu

Delnice 06

„Do sada se obuka ovog tipa uglavnom temeljila na pojedinačnom pristupu, išlo se na drill, a mi smo težište stavili na timski rad. Obuka se temeljila na timu od šest ljudi i namjera nam je bila da svatko od njih vidi kako nije važan samo zapovjednik već i svaki pripadnik tima“, rekao je zapovjednik tečaja natporučnik Dražen Šetit

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

350. VoB bila je organizator i provoditelj tečaja za dubinske izvidnike koji se od 24. travnja do 12. svibnja provodio na širem području Delnica.

Riječ je o tečaju koji je rezultat potrebe za standardiziranjem obuke izvidničkih postrojbi i kao takav se prvi put, i to prema prvim analizama uspješno, provodio u Hrvatskoj vojsci. Metodologija tečaja, njegova organizacija i provedba nisu prepisani, već su proizvod dugogodišnjeg iskustva i znanja koja su izvidnici 350. VoB stekli tijekom Domovinskog rata i kasnijeg stručnog usavršavanja kod nas i u inozemstvu, a sve aktivnosti koje su se uvježbavale bile su u skladu s NATO procedurama i standardima.

Težište na timskom radu

Na interni natječaj, koji je prethodio tečaju, prijavilo se 22 kandidata, i to kako mladih pripadnika OS-a, tako i onih koji su u sustavu desetak godina. Zahtjevno selekcijsko testiranje koje se provelo u samo dva dana, a koje je obuhvatilo provjeru poznavanja općevojnih znanja, vojne topografije, motoričke sposobnosti i zdravstveni pregled, zadovoljilo je njih 12 iz gardijskih brigada i 353. vojno - obavještajne satnije.

Cilj tečaja, koji je trajao tri tjedna i provodio se u tri faze, bio je u što realističnijim, terenskim uvjetima obučiti polaznike općim vještinama i znanjima dubinskih izvidnika te rukovanju specijalnom izvidničkom opremom, a njegova posebnost je u u tome što je težište bilo na timskom radu.

„Do sada se obuka ovog tipa temeljila uglavnom na pojedinačnom pristupu, išlo se na dril, a mi smo težište stavili na timski rad. Obuka se temeljila na timu od šest ljudi i namjera nam je bila da svatko od njih vidi kako nije važan samo zapovjednik već svaki pripadnik tima“, rekao je zapovjednik tečaja natporučnik Dražen Šetit, te dodao da je u timu svaki član imao svoju zadaću, a u tri tjedna oni su se rotirali, što znači da je svatko bio i u ulozi zapovjednika i u ulozi zamjenika, veziste, puškostrojničara, čelnog, začelnog izvidnika, itd.

Prvi tjedan težište je bilo na pojedinačnim zadaćama izvidnika i njihovoj ulozi u timu. Polaznici su se

upoznali s trenutačnim naoružanjem i opremom izvidnika, važnošću maskiranja, tehnikama kretanja, vezom, optoelektronikom, minskoeksplozivnim sredstvima, topografijom, uporabom GPS-a, a potom je uslijedilo uvježbavanje praktičnih radnji i postupaka, kao što su na primjer uspostava motrilačke postaje, reakcija na do-dir - kontakt, ubacivanja na protivničko područje, izviđanje pojedinačnog cilja, zauzimanje patrol - baze, ubacivanje i izvlačenje helikopterom. Tijekom tečaja veliki je naglasak stavljen na uvježbavanje veze jer, kao što je poznato, zadaća izvidnika je da dođe do informacije, ali isto tako da je odradi i pravodobno prosljedi do zapovjednika. „Ako izvidnik pređe prvu crtu, ode do 70 km u prostor protivnika, obavi zadaću, izvidi i ne javi to, njegova misija je propala. Tih šest ljudi su uzalud išli“, kaže prvi čovjek veze nad narednik Dražen Zagoranski, te dodaje kako izvidnici moraju biti ne samo obučeni za rad s uređajima kojima se koriste, nego i poznavati neka osnovna načela širenja elektromagnetnih valova, te isto tako i prepoznati teren koji je jako važan za disperziju radiovalova. Istaknuo je kako je tijekom tečaja naglasak bio na uporabi pravilnih radioprocudura po NATO standardima, te da je unatoč početnim teškoćama vrlo zadovoljan.

Sedamdesetdvosatni boravak u šumi

U provedbi tečaja sudjelovali su i demonstracijski timovi, sastavljeni uglavnom od mladih pripadnika 350. VoB, koji su polaznicima prvo demonstrirali aktivnosti koje su se uvježbavale, a tijekom završnih vježbi oni su i glumili onu „drugu“ stranu što je i te kako pridonijelo realističnosti tečaja.

Svaka faza tečaja završavala je vježbom, a kao i u stvarnoj situaciji za svaku se vježbu davala operativna zapovijed, imali su vrijeme za pripremu, donošenje odluke i na kraju za provedbu.

Nakon prvog tjedna provela se dnevna vježba, nakon drugog dnevnonoćna 24 satna vježba, i na kraju najstroženija - trodnevna dvostrana taktička vježba „Delnice 06“, dijelu koje smo i mi nazočili.

No, kako je riječ o izvidnicima koji moraju biti „nevidljivi“ i koji su us-

pješno obavili zadaću kada su došli do potrebnih informacija, obradili ih i prosljedili na vrijeme, a da se pri tome nisu otkrili, odnosno da se nisu upustili u borbu, mi kao promatrači mogli smo vidjeti samo završnicu vježbe Delnice 06, i to ubacivanje i izvlačenje helikopterom. Iako izmoren sedamdesetdvosatnim boravkom u šumi, polaznici tečaja su uspješno obavili i tu završnu zadaću.

Rad svakog tima pratila su po dva instruktora, a sve zadaće su se ocjenjivale, i to na dvije razine. Ocjenjivali su i instruktori i zapovjedništvo tečaja, tako da je bila isključena svaka mogućnost manipulacije.

Obuka u skladu s NATO standardima

„Zadovoljan sam i planiranjem i provedbom tečaja. Plan koji smo zacrtali u potpunosti je proveden“, rekao je zapovjednik tečaja natporučnik Šetit koji je napomenuo kako je faza pripreme bila obimna i trajala je dva tjedna, a sastojala se od odabira ljudi koji će provoditi tečaj, odabira tema, mikro i makrolokacije gdje će se tečaj provoditi.“ Upravo to, kao i činjenica da je u provedbu tečaja bilo uključeno tridesetak ljudi, najbolje govori u prilog tome da je riječ o izazivnoj i složenom tečaju, ali i o zahtjevnosti izvidničkog poziva. Natporučnik Šetit je kazao da su nastojali da tečaj bude što dinamičniji, a prve reakcije polaznika pokazuju da su u tome i uspjeli.

Zamjenik zapovjednika 350. VoB bojnik Dražen Ressler ocijenio je kako ovaj tečaj za dubinske izvidnike ima višestruko značenje. Prema njegovim riječima tečaj je važan kako zbog standardiziranja obuke dubinskih izvidnika, tako i za samu 350. VoB jer se kroz ovaj tečaj i njezini pripadnici dodatno uvježbavaju i utvrđuju svoje znanje, a uz to ovakva obuka, s obzirom na to da se provodi u skladu s NATO standardima, u funkciji je uvježbavanja pripadnika našim OS za sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama. Inače bojnik Ressler je rekao kako bi, a u skladu s aktualnim preustrojem, 350. VoB trebala biti nositelj obučavanja svih izvidničkih postrojbi. Nakon tečaja svi polaznici su dobili certifikate o uspješno provedenom tečaju i osposobljeni su za prenošenje stečenih znanja u svojim postrojbama. ■

NATO-ov obučni tim za informacijsko-komunikacijske sustave održao seminar u vojarni "Taborec"

Suradnja sve intenzivnija i stručnija

Sudeći po sastavu NATO-ovog mobilnog tima, kao i po predavanjima i temama kojima se bavio, očito je da su odnosi vojne komponente NATO-a i OS RH sve "stručniji" i da NATO sve dublje i obimnije upoznaje naše vojnike sa svim razinama svog funkcioniranja...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Posljednjih godina smo u Hrvatskoj već više puta imali priliku popratiti seminare u organizaciji NATO-a, u kojima su eksperti Saveza u sklopu mobilnih predavačkih timova nastojali upoznati vojne i civilne djelatnike MORH-a s općim, ali i usko profesionalnim činjenicama koje se odnose na funkcioniranje svih komponenti NATO-a. Seminar u vojarni "Taborec" u Samoboru

PfP-a, još jednoj temi osobito zanimljivoj za hrvatske veziste. Obuhvaćene su i čisto tehničke komponente, među predavačima nalazio se i civilni talijanski inženjer Massimo Langella s tridesetogodišnjim iskustvom rada u NATO-u. Navarro je na kraju istaknuo i to da predavanje u neku ruku nije namijenjeno samo polaznicima, "već je važno i zato da oni naučeno primijene u radu svojim postrojbama i prenesu kolegama".

Naravno, gosti su dobili i povratne informacije, održana su predavanja o komunikacijsko-informacijskim sustavima OS RH, koja su proveli predstavnici Uprave J-6 GSOS-a RH, koja je bila i nositelj ove aktivnosti. Važnost seminara nam je potvrdio i zamjenik načelnika J-6 brigadir Jasenko Krovinović, koji je i otvorio seminar: "Kao što znamo, komunikacija je iznimno važna. Da bi uspjela, potrebno je znati slušati, a tek potom govoriti. Mislim da je ovo bila krasna prigoda da pozornim slušanjem uvježbanih iiskusnih predavača koji čine ovaj tim možemo stvoriti pravilnu početnu sliku uloge KIS-a u NATO-u. Mišljenje je NATO-a da su KIS sustavi esencijalni za funkcioniranje i učinkovitost NATO-a. Tu se ne podrazumijevaju samo administrativni elementi, nego i ono što se događa u operacijama, na terenu. Vrlo nam je važno saznati u kojim se pravicima, po kojim procedurama i s kojom opremom se NATO usmjerava, kako bismo se u iduće dvije-tri godine mogli pripremiti za ulazak u NATO. Ova tri dana su nam i

uvod u daljnje zajedničke aktivnosti Hrvatske i NATO-a. Već smo osmislili što ćemo na području KIS-a raditi u predstojeće dvije godine, koje su ciljane teme razgovora i predavanja, na čemu ćemo dalje raditi... Uprava J-6 može biti snažan "lider" u komunikaciji s NATO-om".

Iz Napulja je u besprijekorno čisti dom 40. brigade veze stigao još jedan časnik kojega, međutim, nismo mogli smatrati gostom. Riječ je o pukovniku Miroslavu Zekušiću, koji radi u tamošnjoj upravi J-5, i to u dijelu zaduženom za suradnju s partnerskim zemljama. "Napuljsko zapovjedništvo geografski je najbliže Hrvatskoj, i kao takvo najuključnije u sve operativne i druge načine potpore Hrvatskoj. Jedan od njih je organizacija gostovanja ovakvih timova. Ovaj je četvrti ove godine, a do srpnja nam predstoje tri nova. To Hrvatsku stavlja u sam vrh suradnje sa Zapovjedništvom združenih snaga".

Zaključimo, sudeći po sastavu ovog mobilnog tima, kao i po predavanjima i temama kojima se bavio, očito je da su odnosi vojne komponente NATO-a i OS RH sve "stručniji" i da NATO sve dublje i obimnije upoznaje naše vojnike sa svim razinama svog funkcioniranja. Dakle, sve više se računa i s njihovim budućim doprinosom... ■

Sudionici seminara

(9. - 11. svibnja), na kojem je predavao NATO-ov mobilni obučni tim za informacijsko-komunikacijske sustave spadao je u ovu drugu vrstu - ime tima govorilo je o kakvim je predavanjima bila riječ i kome su bila namijenjena. Dakle, u Samoboru su se skupili hrvatski "vezisti", ili "ziksovc", kako vam drago.

Goste, koji su inače pristigli iz napuljskog Zapovjedništva združenih snaga, predvodio je pukovnik španjolskog ratnog zrakoplovstva Bernardo Navarro, koji je svoj peteročlani tim predavača predstavio kao poseban. Njihova su predavanja bila tematski široka, ali svojim sadržajem prilagođena upravo onom najpotrebnijem - pripadnicima OSRH. Na primjer, dvojica su predavača došla iz 2. NATO-ove bojne veze, koja može raditi na funkcioniranju KIS-a (komunikacijsko-informacijski sustav) u cijelom sustavu NATO-a. Dakle, predavanja o funkcioniranju njihove postrojbe, kao i o opremi kojom se koriste mogu se u velikoj mjeri preslikati na cijeli NATO. Također, dio predavanja se odnosio i na interoperabilnost, čarobnu riječ kada je u pitanju funkcioniranje hrvatskih (i bilo kojih drugih) postrojbi unutar sustava NATO-a, a naglasak je stavljen i na funkcioniranje tijekom vojnih vježbi NATO-a i

Natko Zrnčić-Dim, skijaš i ročnik sportske satnije

Na svjetskom prvenstvu za OSRH

“Jako sam se iznenadio konkurencijom na vojnom SP-u, mislio sam da ćemo se boriti za odličja. Zapravo je jako teško bilo ući i među petnaest”, rekao nam je naš skijaški reprezentativac koji je nastupio kao predstavnik Hrvatske na najjačem vojnom skijaškom natjecanju...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Iako smo u trenutku intervjua već duboko zašli u proljeće, drugorangirani hrvatski alpski skijaš Natko Zrnčić-Dim (20) u to vrijeme još se uvelike natjecao na manjim FIS - utrkama. Skupljajući bodove na taj način skijaši koji nisu u prvom planu pokušavaju izboriti što bolje startne brojeve pred novu sezonu. No, ročnik sportske satnije je tijekom svog “vojnika-nja” stigao sudjelovati i na jednom za njega neobičnom natjecanju...

Kako je bilo na Svjetskom vojnom prvenstvu?

Jako sam sretan što smo Ivan Ratkić i ja mogli voziti za Hrvatsku vojsku. Putovali smo dvadeset sati prema Švicarskoj i natrag, ali nije nam bilo teško. Atmosfera tijekom tamošnjeg velesloma je bila super, staza i uvjeti izvrsni, jedino je bilo nešto magle tijekom prvog laufa. Na kraju sam bio četrnaesti, a Ivan petnaesti, od tridesetak natjecatelja. Veleslom je bio više nego težak, svaka vožnja je trajala oko minutu i dvadeset.

Je li Vas tako jaka konkurencija iznenadila? Mnogi prvorazredni skijaši su profesionalni vojnici.

Jako sam se iznenadio. Mislio sam da će biti lakša i da ćemo se nas dvojica moći boriti za odličja. Zapravo je jako teško bilo ući i među petnaest. Razgovarao sam s tim dečkima. Rekli su nam da su zaposleni u vojskama, tamo dobivaju plaću, a zauzvrat ih predstavljaju na natjecanjima. Osobito me iznenadilo što je tamo bilo i

petnaestak cura, između ostalih i najbolja slovenska skijašica Tina Maze.

Niti veleslom nije Vaša najdraža disciplina?

Mogu reći da nije najbolja. Ja volim sve discipline. Zapravo, najviše volim spust. Još sam se kao mali sa Sljemena spuštao brzo i izravno, nisam uopće radio zavoje. Pri velikoj brzini tresu ti se noge i čuješ fijuk..

Rođeni ste “purger”, poput Janice i Ivice. Inače vrhunski svjetski skijaši dolaze iz malih gradova?

Skijaši su definitivno “sa sela” ili iz malih mjesta. Jedino je Hermann Maier iz Flachaua. To je malo veći grad. Baš smo nedavno u reprezentaciji komentirali činjenicu da je sljemenski ženski slalom jedina utrka Svjetskog kupa koja se održava blizu velikog grada. Ostali su po selima i gradićima: Val d'Isere, Flachau, Schladming... Inače, postoji tenzija da se u svrhu popularizacije skijanja utrke pokušaju sve više seliti ka gradovima. Došlo bi i gledalo više ljudi. To je ipak spektakl, na Sljemenu je bilo lju-

di koliko se rijetko kada nađe na utrkama. Moj san je da se jednog dana na Sljemenu održi i muški slalom, volio bih se spustiti pred svojom publikom.

Ove sezone za Vas su stigli i prvi bodovi u Svjetskom kupu?

To je bilo ove sezone u prosincu, u Val d'Isereu. Prvi nastup u kombinaciji i za mene i za Ivicu. Ispalo je super, on je bio deveti, ja 24. To je iznosilo se-

dam bodova i predstavljalo druge “muške” bodove u Svjetskom kupu za Hrvatsku.

Hoće li bodova ubuduće biti još?

Nadam se. Ako zdravlje bude bilo kao dosad, nema prepreke. Iduće godine opet ću nastupati u kombinaciji, ali i u ostalim disciplinama. Da ne vjerujem u svoje mogućnosti, teško da bih trenirao i napredovao. Optimist sam.

Mnogo Hrvata, pa i naših čitatelja, skijaju rekreativno. Koje europske destinacije biste im Vi kao vrhunski skijaš preporučili?

Naravno, mnogo toga ovisi o financijama, ali meni je najljepša Francuska, naprimjer, Val d'Isere... Prekrasno je, ima milijun staza, kad je sunčano može se skijati posvuda. Ima i noćnog života, pretpostavljam da je ljudima i to važno. Nije loše ni u Austriji, Sloveniji, gdje ima dobrih skijališta a nije ni tako skupo. Za one koje se ne vole odvajati od Hrvatske, dobro je i Sljeme, skijalište se jako poboljšalo. ■

Prototip SEP T2

TVRKA Land Systems Haggblunds, inače dio korporacije BAE Systems, razvila je novu inačicu prototipa naprednog oklopnog vozila SEP, označenog jednostavno kao T2. SEP je kratica, akronim za *Spiterskyddad EnhetsPlattform*. Zamišljen je kao vozilo za XXI. stoljeće koje će vojsci budućnosti omogućiti mobilnost i fleksibilnost potrebnu na bojištu budućnosti.

SEP je fleksibilno modularno vozilo koje će, ako se razvoj uspješno završi, zamijeniti brojna starija oklopna vozila. Ukupna masa vozila je relativno niska, samo 17 tona. Postoji u dvije temeljne inačice, gusjeničnoj i kotačnoj. Kotačna je razvijena u pogonskoj konfiguraciji 6x6.

Kako je zamišljen kao višenamjensko vozilo, konstruktori su posebno za njega osmislili novi inovativni

način promjene namjene vozila. Riječ je o specijaliziranim modulima za pojedine zadaće koje se jednostavno može postavljati i skidati s vozila. U razvoju se nastojalo smanjiti buduće troškove održavanja i opće operativne troškove tijekom radnog vijeka vozila.

Ono što inačicu T2 razlikuje od starije inačice SEP-a je nova generacija hibridnog dizelskog električnog pogona, te još bolje *stealth* značajke, odnosno smanjeni toplinski, zvučni i vizualni potpis vozila.

Uporaba hibridnog dizelskog električnog pogonskog sustava rezultira smanjenom potrošnjom u odnosu na vozilo iste mase, ali s klasičnim dizelskim pogonskim sustavom. Na

Land Systems Haggblunds

SEP su postavljene i gumene gusjenice, kako bi se smanjila buka i oštećivanje podloge po kojoj vozi.

Na vozilima je uporabljeno mnoštvo komercijalnih dijelova i podsustava kako bi se ubrzao razvoj i smanjila konačna cijena vozila. Uz švedsku vojsku, za SEP su zanimanje pokazale i Velika Britanija, Norveška i Australija.

M. PETROVIĆ

Gripen International

Švedska prodaje svoje Gripene?

Tim prijedlogom predviđa se da švedsku operativnu flotu čini maksimalno 100 aviona, i to isključivo višenamjenski borbeni avioni JAS 39 Gripen, i to isključivo u svojim C i D inačicama. Prema preporukama, višak aviona trebao bi biti ponuđen

tržištu ili bi se u krajnjem slučaju pokrenuo postupak njihovog otpisa. Ono što daje težinu tim planovima švedskih oružanih snaga jest činjenica kako bi se među borbenim avionima koji bi, u slučaju da se takav plan i realizira, našli i višenamjenski borbeni avioni JAS 39 Gripen u svojim A i B inačicama.

Švedska je svoje Gripene u operativnu uporabu počela uvoditi početkom devedesetih godina prošlog stoljeća, kada je naručeno ukupno 204 Gripena (u vrijednosti 14 mili-

jardi američkih dolara) kojima se namjeravalo zamijeniti tadašnju flotu Drakena i Vigena. To bi u slučaju provedbe preustroja i racionalizacije u švedskim oružanim snagama značilo kako bi se moglo dogoditi da na tržištu prvi put bude ponuđen „rabljeni“ višenamjenski borbeni avion četvrte generacije koji se, iako se radi o njegovim A i B inačicama, nikako ne mogu smatrati zastarjelima. Ne treba mnogo dvojiti kako će u takvoj situaciji švedska ponuda biti iznimno atraktivna, tim prije jer bi iza nje svojom potporom stajali proizvođač aviona, ali vjerojatno i švedsko ministarstvo obrane, čime se mogu „otvoriti“ brojne mogućnosti pri ugovaranju koje mogu ići u korist mogućeg novog kupca rabljenih švedskih Gripena. Također, za očekivati je kako će proizvođač aviona, tvrtka Gripen International, takvu svoju ponudu usmjeriti ponajviše na manja ratna zrakoplovstva kojima predstoji tehnološka tranzicija ili se već nalaze u njoj.

I. SKENDEROVIĆ

NA PREZENTACIJI prijedloga švedskog državnog proračuna za 2007., koja je održana krajem travnja, švedskim oružanim snagama predložena je racionalizacija operativnih troškova, između ostalog i tako da bi se određene racionalizacije mogle provesti i u lovačkoj komponenti ratnog zrakoplovstva. Na sasvim izravan način predloženo je povlačenje iz operativne uporabe 70 borbenih aviona, čime bi se na godišnjoj razini mogla ostvariti ušteda od 35 milijuna američkih dolara.

Rebalans proračuna snažno pogodio talijansku mornaricu

SMANJENJE talijanskog vojnog proračuna za 2006. godinu snažno je pogodilo ratnu mornaricu. Proračun za održavanje flote smanjen za 43,1% na 256,8 milijuna eura, dok je proračun namijenjen vojno-pomorskim istraživanjima smanjen za nevjerojatnih 58,6% na 297,8 milijuna eura u odnosu na prošlu godinu. Nasuprot navedenom, očekivani ukupni trošak mornarice za 2006. iznosit će 1,64 milijardi eura, što je 10% povećanje u odnosu na prošlu godinu. Procjenjuje se kako je smanjenje vojnog proračuna proizašlo iz troškova u 2005. kada je talijanska mornarica bila snažno uključena u operacije na Bliskom istoku, u blizini Rta Horn u južnoj Africi te u Sredozemnom moru, sudjelujući u multinacionalnoj borbi protiv terorizma, kao i u zajedničkim vježbama koje su održane u Sredozemlju.

No, smanjenje proračuna vezanog za operativne troškove vrlo će štetno djelovati na obveze u 2006. Iako

je investicijskim sredstvima osigurana relativna sigurnost projekata nosača zrakoplova Cavour, te fregata Andrea Doria (Horizon) i FREMM, međunarodni promatrači pretpostavljaju odgađanje drugih projekata, na primjer: program modernizacije AV-8B, razvoj obrambenog raketnog sustava SAAM/IT (Surface-to-Air Anti Missile System/Italian Variant), te protuzračnog raketnog sustava PAAMS (Principal Anti Air Missile System), razvoj Vulcano naoružanja.

Programi koji su ušli u fazu rebalansa su projekti novog desantnog broda, druge generacije konvencionalnih podmornica Type 212A, više-

namjenski zapovjedni brod namijenjen protuminskoj i protupodmorničkoj borbi ograničenim djelovanjem pri operacijama spašavanja. Smanjenje proračuna također će utjecati na aktivnosti modernizacije brodova i amfibijskih plovila u operativnoj službi. Osim toga, talijanski ministar obrane obustavio je program nabave novih mornaričkih helikoptera.

M. PTIĆ GRŽELJ

Izraelski špijunski satelit snimio prve snimke

IZRAELSKI satelit D3 EROS B (*Earth Resources Observation Satellite*), koji je 25. travnja iz sibirskog kozmodroma Svobodni lansiran u orbitu, nakon tri dana snimio je svoje prve snimke. Satelit je proizvela izraelska tvrtka Israel Aircraft Industries - MBT Space Division. Iako je s jedne strane D3 EROS B opisivan kao laki komercijalni satelit, nakon svog lansiranja u brojnim medijima (izraelskim i svjetskim) dosta izravno se navodi kako je jed-

na od njegovih temeljnih zadaća snimanje, odnosno praćenje razvoja iranskog nuklearnog programa. Snimkama sa satelita koje su prenesene zemaljskoj kontrolnoj postaji operateri Israel Aircraft Industriesa iznimno su zadovoljni.

Za snimke navode kako su izrazito oštre, uz iznimno čist i jasan prikaz. U Israel Aircraft Industriesu iznimno su zadovoljni postignutim uspjehom, tim više što su u iznimno kratkom roku, 21 mjesec, uspjeli započeti razvojni projekt satelita D3

EROS B, koji je krajem prošlog mjeseca okrunjen uspješnim lansiranjem i prvim snimkama. Iako zasad u javnost nisu izneseni detaljniji detalji oko integrirane opreme za snimanje, obradi snimljenog materijala i slanje zemaljskoj kontrolnoj postaji, zna se kako satelit može obaviti vrlo detaljan zahvat iznimno velike rezolucije bilo kojeg objekta snimanja s promjerom od 70 centimetara. Na dosad objavljenim snimkama u raznim tiskovinama, koje su načinjene s visine od 500 km, može se vidjeti sirijska brana, helikopter na stajanci sudanskog aerodroma, te snimka vojne luke iz neimenovane europske zemlje. Satelit teži 290 kg, što mu osigurava izvrsnu okretnost i vrlo dobru stabilnost, a predviđa se kako će u orbiti moći ostati osam do deset godina.

I. SKENDEROVIĆ

Istraživanje kao sastavni dio odnosa s javnošću

Odnosi s javnošću preuzeli, su kao i druge djelatnosti, neke vojne termine ili konceptualne konstrukcije. U prvom redu riječ je o tzv. linijskoj i stožernoj komponenti odnosa s javnošću. Ukratko, linijska bi se funkcija odnosa s javnošću odnosila na uklopljenost u odlučivanje, dok bi pak stožerna komponenta imala savjetodavnu i potpurnu funkciju

Darko MARINAC

Istraživanje kao sastavni dio odnosa s javnošću u biti je istraživanje okoline neke organizacije, što je ekvivalent vojnom obavještajnom radu. Kao što topnik ne može pucati topom prije izvješća izvidnika i elemenata za gađanje, tako svako komuniciranje bez istraživanja mnijenja javnosti kojima se obraća predstavlja instinktivno pucanje na slijepo, što je često nepotrebno rasipanje energije i sredstava.

Proces odnosa s javnošću

Odnose s javnošću čine četiri nezastavne faze koje su dio procesa upravljanja:

Definiranje problema istraživanjem - to je u biti izvještajna funkcija organizacije. Istraživanjem se ispituju znanje, mišljenja, stavovi i ponašanja. To je temelj svake komunikacijske djelatnosti organizacije.

Planiranje i kreiranje programa - prikupljeni podaci rabe se za programiranje komunikacijske strategije i komunikacijskih taktika, reakcijom ili poželjnije proaktivno.

Poduzimanje akcije i komuniciranje - u ovoj fazi se djeluje i komunicira radi ostvarivanja specifičnih ciljeva organizacije za pojedine javnosti.

Procjena programa - tijekom provedbe treba doći do mogućnosti korekci-

je na temelju povratnih informacija kako bi se povećala učinkovitost.

Neformalne ili "ispitivačke" metode

Na ove se metode još uvijek najčešće oslanjaju djelatnici za odnose s javnošću. Ipak u zadnje vrijeme, zbog dostupnosti razvijenijih metoda za istraživanje društvenih pojava, sve više ih nadopunjavaju formalne istraživačke metode. U nedostatku vremena i mogućnosti reakcije u roku, za primjerenu uporabu neformalnih metoda još uvijek ima razloga. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Ruske snajperske puške (I. dio)

Vodeći se iskustvima iz I. svjetskog rata, sovjetska vojna industrija je snajperske puške u prvo vrijeme proizvodila opremajući probrane primjerke standardne vojničke puške Mosin-Nagant M-91/30 kal. 7,62 mm optičkim ciljnikom

Marinko OGOREC

Od pojave vatrenog oružja, zapovjednici su tijekom borbenih aktivnosti imali potrebu izdavati posebne zadatke najboljim strijelcima - gađati posebice važne ciljeve - protivničke časnike, stjegonoše, tekliće, trubače, dobošare i sl. Zbog toga su odabrani strijelci imali i posebno mjesto u borbenom rasporedu postrojbe, najčešće u neposrednoj blizini zapovjednika, kako bi mogli biti brzo uporabljivi i kako bi im zadatke izdavao neposredno zapovjednik. Iako je to daleko od suvremene snajperske djelatnosti, termin "snajper" i dolazi od engleske riječi "sniper", koja označava izvrsnog strijelca, borca koji dobro vlada vještinom gađanja, prikrivanja i motrenja. Praktično od I. svjetskog rata taj se termin rabi za označavanje

strijelca naoružanog posebno izrađenom i opremljenom puškom (iako nema točnih podataka o vremenu pojave snajpera, pouzdano je utvrđeno da su se puškama s optičkim ciljnicima prve koristile britanske oružane snage u I. svjetskom ratu).

Pozicijski rat koji se vodio na zapadnom ratištu, a poslije i na svim ostalim ratištima tijekom I. svjetskog rata, pružao je iznimno dobre uvjete za razvoj snajperske borbe, koja je na mnogim dijelovima postala jedini učinkoviti oblik uporabe pješastva u zatišju borbenih djelovanja većih operacija. U tim okolnostima vrlo brzo su došle do izražaja karakteristike snajperske borbe, kao što su:

- vrlo učinkovito uništenje oda-

branih živih ciljeva;

- redovito postizanje iznenađenja;
- veliki utjecaj na slabljenje borbenog morala protivnika;
- iznalaženje najadekvatnijeg manevra po cilju, prostoru i vremenu;
- relativno mali utrošak streljiva potreban za uništenje cilja i sl.

Zbog tih specifičnosti snajperske borbe vrlo brzo i druge zaračene strane uvode snajperiste u svoje postrojbe, a isto tako počinju i s proizvodnjom snajperskih pušaka (u načelu, na malo probranije standardne puške u naoružanju pojedinih oružanih snaga, ugrađivani su optički ciljnici, to načelo zadržano je i u II. svjetskom ratu). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Torpedi idu dalje

lako je od zadnje borbene uporabe torpeda prošlo 24 godine ona su i dalje najubojitije oružje

suvremenih podmornica

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Kada je u blizini Falklandskog otočja 2. svibnja 1982. britanska nuklearna podmornica HMS Conqueror potopila argentinsku krstaricu ARA General Belgrano svojim teškim torpedima Mark VIII to je bila ne samo prekretnica u tom ratu već i posljednja uspješna uporaba torpeda u XX. stoljeću. Istog je mjeseca argentinska klasična podmornica ARA San Luis neuspješno ispalila nekoliko teških torpeda na britanske ratne brodove koji su se rasporedili oko Falklandskog otočja pokušavajući nad njim vratiti britanski suverenitet.

Potapanje Belgrana prije točno 24 godine zadnji je poznati primjer uporabe teškog torpeda u ratu. U međuvremenu su gotovo sve vrste oružja (osim nuklearnog) doživjele svoju ratnu uporabu, dok su se teški torpedi iz podmorničarskih torpednih cijevi lansirali samo na vježbama.

Unatoč tom nedostatku dokazivanja uporabljivosti i mogućem zaključku da je kombinacija podmornica - teški torpedo stvar prošlosti, to

ipak nije tako. Štoviše, sve veći broj država kupuje ili u najskorije vrijeme namjerava kupiti suvremene podmornice. Razvijaju se i nove tehnologije, prije svega pogona, koje omogućuju klasičnim sve više približavaju mogućnostima nuklearnih podmornica, uz istodobno zadržavanje prihvatljive cijene. Teški torpedi su i dalje osnovno oružje suvremenih podmornica koje se može rabiti protiv drugih podmornica ili površinskih brodova, u obrambenim ili napadnim zadaćama.

Stalno smanjivanje izdvajanja za obrambene potrebe od početka devedesetih godina prošlog stoljeća usporilo je i razvoj novih teških torpeda, a ubrzani razvoj vođenih projektila, koji se mogu lansirati iz podmornica protiv brodova ili ciljeva na kopnu, od njih je učinio prije svega obrambeno oružje. Kritičari navode i nemogućnost uporabe teških torpeda protiv asimetričnih prijetnji koje dominiraju početkom XXI. stoljeća.

U takvim uvjetima svjetskim tržištem teških torpeda dominiraju dvije

tvrtke, čija su konkurencija još tri tvrtke s nešto manjim prodajnim uspjesima. Najočitiiji konkurenti su njemačka tvrtka Atlas Elektronik, koja nudi torpedo DM2A4 Seahake i talijanska tvrtka Whitehead Alenia Sistemi Subacquei (WASS), koja nudi torpedo Black Shark. Uz njih, na tržištu se nalaze i švedska tvrtka Saab Underwater Systems sa svojim Torpedo 2000 i američki Raytheon koji nudi Mk 48 Mod 6/7 ADCAP (ADvanced CAPabilities). Američka vlada na tržištu nudi i starije modele torpeda Mk 48.

Britanska tvrtka BAE Systems (koja s Atlas Elektronikom zajednički proizvodi teški torpedo Spearfish) odlučila se posvetiti razvoju poboljšanja teških torpeda koji se već nalaze u naoružanju britanskih nuklearnih podmornica. BAE Systems je svoj mogući udio u tržištu teških torpeda za klasične podmornice prepustio tvrtki Atlas Elektronik. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Pobuna na raketnoj fregati Storoževoj

Petnaest godina prije pada berlinskog zida, Valerij Mihajlovič Sablin, kapetan trećega ranga sovjetske ratne mornarice, simbolički je izvadio prvu ciglu iz njega. Pobuna koju je započeo izazvala je najveće noćne more tadašnjim vlastodršcima u Kremlju

Igor SPICIJARIĆ

Širokoj čitalačkoj publici dobro je poznato literarno djelo koje opisuje pobunu brodske posade britanskog naoružanog trgovačkog broda *Bounty*. Gotovo epska pobuna dogodila se 1789. godine usred Tihog oceana. Taj događaj, koji je opisan u mnogim pričama i ekraniziran u raskošnim holivudskim produkcijama, zbilo se zbog nehumanog odnosa Williama Bligha, zapovjednika jedrenjaka *Bounty*, prema vlastitoj posadi. Pobuna na brodu *Bounty* postala je tako sinonim za sve slične događaje, više ili manje skrivene od očiju javnosti.

Prije 31 godinu (1975.), odnosno 186 godina nakon pobune na britanskom jedrenjaku, dogodila se neuspjela pobuna u sovjetskoj ratnoj mornarici, koju je komunističko rukovodstvo dugo vremena skrivalo od očiju svjetske javnosti. Trebalo je proći 15-20 godina od tog događaja,

pa da prve opširnije pojedinosti o pobuni na raketnoj fregati *Storoževoj* i sudbina aktera te pobune dospiju u javnost.

Početak osamdesetih godina prošloga stoljeća na Zapadu su se pojavile prve šture i nepotpune informacije o događaju za koji se vjerovalo da je dobro, i to iznutra, uzdrmao komunističku tvrdavu sovjetskog birokratskog režima na čelu s Leonidom Brežnjevom.

Na osnovi takvih informacija, Tom Clancy napisao je 1984. godine svoj bestseller „*Lov na Crveni Oktobar*“, po kojem je kasnije snimljen i istoimeni film. U Clancyjevoj verziji priče, sovjetski podmorničarski as Marko Remius razočaran stanjem u SSSR-u, otima najmoderniju sovjetsku podmornicu s hidromagnetnim pogonom. Bježeći preko Atlantika pred Crvenom flotom, uspijeva pod dramatičnim okolnostima spasiti živote svoje po-

sade, a s nekolicinom najvjernijih suradnika i neoštećenom podmornicom svoj mir i sreću naći u nekom američkom zaljevu.

Dvije godine poslije Clancyja još jedan Amerikanac napisao je roman sa sličnom tematikom. Andrew O'Rourke objavio je 1986. roman pod nazivom „*Pobuna na Crvenoj zastavi*“ („*The red banner mutiny*“). Radnju svog romana smjestio je tamo gdje se stvarno dogodila - u Baltičko more. Glavni lik nosi ime po stvarnom vođi pobune Valeriju Sablinu.

Kako obično biva, istina je fascinantnija od bilo kakve literarne ili filmske fikcije. U sljedećim redcima opisat ćemo događaj koji je dugo godina bio zabranjena, tabu tema u SSSR-u, a i kod nas tek malobrojni o tome ponešto znaju. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Incident u Palomaresu 1966.

Španjolska sredozemna obala je 1966. godine bila mjesto jednog od najozbiljnijih hladnoratovskih incidenata koji je involvirao nuklearno oružje. Sudar američkog bombardera B-52 i zračnog tankera C-135 u letu iznad španjolske obale u siječnju 1966. doveo je do pada četiri hidrogenske bombe koje je nosio B-52, od kojih se jedna padobranom spustila na tlo, dvije su oštećene pri prizemljenju, a jedna je bila izgubljena u moru te je nakon osamdeset dana potrage pronađena neoštećena u podmorju dvadeset kilometara od obale. Događaj u Palomaresu potaknuo je jačanje antinuklearne svijesti

— Hrvoje BARBERIĆ —

■ Hidrogenska bomba izvučena iz mora

Sredinom šezdesetih godina su unatoč blagom zatopljivanju odnosa nakon vrhunca koji je dosegnut Kubanskom krizom, hladnoratovske tenzije između Sovjetskog Saveza i Sjedinjenih Država još uvijek bile visoke. Nuklearni arsenali obiju supersila kontinuirano su rasli, a strateške su snage držane na visokom stupnju pripravnosti. Jedna od država koja se šezdesetih godina ubrzano približavala Zapadnom bloku bila je Španjolska, u to vrijeme još uvijek čvrsto u rukama diktatora Francisca Franca.

Nakon dugog razdoblja izolacije, hladnoratovski pragmatizam je Washingtonu diktirao uključivanje Španjolske u zapadne političke i vojne integracije, pa su 1953. Španjolska i Sjedinjene Države sklopile vojni pakt na temelju kojega je Madrid počeo dobivati američku vojnu pomoć. Zahvaljujući zalaganju administracije predsjednika Eisenho-

wera, Španjolska je 1955. godine primljena u Ujedinjene narode, a SAD je na Pirenejskom poluotoku uspostavio i vojne baze (u NATO savez Španjolska je ušla tek 1982.). Otvaranje prema svijetu i visoki ekonomski rast transformirali su Španjolsku u atraktivnu turističku zemlju.

Zračna kolizija

No, jedan incident u zraku iznad španjolske obale mogao je izazvati nesagledive posljedice. Dana 17. siječnja 1966. iznad obale Sredozemnog mora američki bombarder B-52 iz sastava Strateškog zapovjedništva, koji je bio na rutinskom letu iz baze u Sjevernoj Karolini, tijekom punjenja gorivom na visini od 9000

metara sudario se sa zrakoplovom-tankerom KC-135. Oba zrakoplova je zahvatila vatra te su od jedanaest članova posade poginula sedmorica, a težina incidenta sastojala se u činjenici da je zrakoplov B-52 nosio četiri hidrogenske bombe B28, svaka snage 70 kilotona, koje nisu bile opremljene upaljačem, što je zračnoj nesreći dalo intonaciju teškog nuklearnog incidenta. Naime, svaka bomba bila je otprilike sedam puta snažnija od bombi bačenih na Hirošimu i Nagasaki. Od njih četiri jedna se padobranom neoštećena spustila na tlo, na dvije se padobrani nisu otvorili te su se prizemljile na istočni, odnosno zapadni rub ribarskog sela Palomares u južnoj Španjolskoj, a pri slobodnom padu bombi s velike visine TNT se aktivirao te je radioaktivni plutonij razasut na okolna seoska gospodarstva. Četvrta hidrogenska bomba je, unatoč padobranu, bila izgubljena u moru, no točna lokacija pada nije bila poznata.

Nakon vijesti o događaju u selu je izbila panika pa je Madrid radi smirivanja situacije poslao premijera, koji se u društvu američkog veleposlanika okupao u moru blizu Palomaresa kako bi smirio strah lokalnog stanovništva. Američka

■ U traženju izgubljene bombe bilo je angažirano dvanaest tisuća ljudi

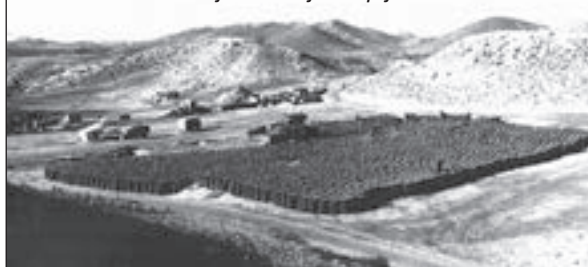
vojska i španjolske vlasti odmah su pokrenule veliku akciju sanacije terena i traženja četvrte bombe, u kojoj je bilo angažirano dvanaest tisuća ljudi i trideset tri različita plovila. Metoda sanacije bila je krajnje jednostavna, a sastojala se u vadenju gornjeg dijela kontaminiranog tla. S polja oko Palomaresa izvađeno je 1750 tona zemlje i nasada rajčica sa 226 hektara zemlje oko sela te je u bačvama sve poslano u Sjedinjene Države, točnije u središte za uskladištenje nuklearnog otpada Aiken u Južnoj Karolini. No, američka istraga provedena 1975. godine utvrdila je da su određenu količinu nuklearnog materijala s mjesta pada odnijeli vjetrovi. Čišćenje tla kod Palomaresa koštalo je američke porezne obveznike impresivnih pedeset milijuna USD-a u ondašnjem novcu.

Za traženje bombe izgubljene u moru američka je mornarica razmjestila i podmornicu DSV Alvin, a točna podmorska lokacija na kojoj je ležala bomba tražena je čak i uz pomoć matematičkog tima te onodobnog IBM-ovog računala, da bi se naposljetku od presudne važnosti pokazala izjava lokalnog ribara koji je vidio pad bombe u more. Izgubljena bomba pronađena je osamdeset dana nakon incidenta, na dubini od 762 metra, dvadeset kilometara od obale. Bomba je bila neoštećena te nije bilo curenja radioaktivnog materijala, čega su se najviše bojali američki stručnjaci zaduženi za akciju spašavanja.

Tek jedan od niza incidenata

Ministarstva obrane Sjedinjenih Država i Španjolske nisu se trudila zataškati incident pa je objavljivanje u medijima događaja u Palomaresu naišlo na osude u međunarodnoj

Kontaminirano zemljište bilo je skupljeno u bačvama

javnosti, koje su ojačale anti-ratni pokret i antinuklearnu svijest u svijetu. Unatoč težini incidenta, osim poginulih zrakoplovaca u dvjema letjelicama nije bilo drugih žrtava na tlu. Gotovo osam stotina ljudi iz Palomaresa je sljedećih godina prošlo medicinsko ispitivanje, no podaci o eventualnom rastu kancerogenih bolesti među lokalnim stanovništvom nisu objavljeni. Kasnije je 522 stanovnika Palomaresa dobilo naknadu štete u visini od 600 tisuća dolara, te je Washington selu velikodušno sagradio i pogon za desalinizaciju mora. Zanimljivo je da je španjolski ribar koji je svjedočio o mogućoj lokaciji izgubljene bombe, punim imenom Francisco Simo Ortis, pokušao od

■ Samo je jedna od četiri bombe sretno prizemljila uz pomoć padobrana

Sjedinjenih Država pred newyorškim sudom zahtijevati naknadu za spašavanje, koja mu pripada na temelju odredbi međunarodnog pomorskog prava. Budući da je u takvim okolnostima za spašavanje uobičajena naknada od 1 do 2 posto stvari spašenih iz mora, a vrijednost izgubljene bombe je bila procijenjena na dvije milijarde USD-a, Ortis je tražio naknadu od 20 milijuna USD-a. Spor je naposljetku riješen

izvansudskom nagodbom s ratnim zrakoplovstvom SAD-a.

Taj je događaj ponovno oživljen 2000. godine, nakon što je prema incidentu iz Palomaresa snimljen američki film "Man of Honor", a unatoč

Bombarder B-52

nuklearnom incidentu i kontaminaciji tla, Palomares je uspješno pretvoren u turističko mjesto.

Gubitak hidrogenske bombe u moru blizu španjolske obale nije jedini takav slučaj zabilježen tijekom Hladnoga rata. Naime, od 1945. godine do događaja u Palomaresu samo Sjedinjene Države izgubile su jedanaest nuklearnih bombi, a ti su slučajevi u američkim vojnim arhivima bili klasificirani kao "Slomljene strijele". Šezdesetih godina dogodilo se nekoliko zrakoplovnih incidenata u koje je bilo upleteno nuklearno oružje, a mjesec dana prije incidenta u Palomaresu 800 kilometara od japanske obale zbila se nesreća u kojoj je zrakoplov A-4 Skyhawk naoružan nuklearnom bombom B43 pao u more s nosača zrakoplova USS Ticonderoga. Unatoč potrazi, ni zrakoplov, ni pilot, niti bomba nisu nikada pronađeni. U još jednom sličnom incidentu dvije godine kasnije, u siječnju 1968., kod zračne baze Thule na Grenlandu srušio se zapaljeni B-52 naoružan sa četiri B28 bombe. Radioaktivni materijal bio je razasut na velikoj ledenoj površini pa je procedura sanacije bila slična kao i kod Palomaresa - sakupljene su velike količine leda i snijega koje su potom uskladištene u Sjedinjenim Državama. No, godinama poslije među danskim radnicima koji su bili angažirani na čišćenju zagađenog mjesta ustanovljena je visoka stopa oboljenja od kancerogenih bolesti. Osim navedenih, realno je pretpostaviti da se na sovjetskoj strani također dogodio niz sličnih incidenata, no oni su mnogo manje dopirali u javnost. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr

Jacques Barzun: "Od osvita do dekadencije", Masmedia, Zagreb, 2003.

Ova knjiga nosi podnaslov "500 godina zapadne kulture - od 1500. godine do danas", što pojašnjava da je glavna tema djela povijest zapadne civilizacije. U njoj nalazimo široku panoramu ideja, koncepata i institucija te plastične portrete umjetnika, znanstvenika i filozofa, ali i pouzdane prikaze evolucije filozofskih ideja, znanstvenih otkrića i političkih projekata. Godina 1500. označava početak razdoblja nazvanog Novim vijekom, kojim je počelo uzdizanje europskih zemalja zapadnog kršćanstva na prijestolje svjetske moći. Autor je Novi vijek podijelio na četiri razdoblja, a tako je oblikovao i poglavlja u knjizi. Prvo razdoblje traje od Luthera do Newtona, drugo od Louisa XIV. do Francuske revolucije, treće od Goethea do izložbe u newyorškoj oružarnici, a četvrto čini ostatak našeg doba. Ovo djelo je produkt Barzunovog cjeloživotnog proučavanja i zaključaka o zapadnoj kulturi, a u sebi sažima stoljeća europske i svjetske povijesti te opisuje duh vremena kroz mnoštvo citata istaknutih osoba doba o kojemu govori. Kao što piše Carl E. Schorske, Jacques Barzun nije samo proučavao europsku kulturu, on ju je živio s rijetkom intenzivnošću, a ova je knjiga zbir njegovog povijesnog naučavanja za svakog čovjeka.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Sin City (DVD)

- američki akcijski triler (124 min.)
- distributer: UCD
- redatelj: Robert Rodriguez i Frank Miller
- gl. glumci: Bruce Willis (John Hartigan), Mickey Rourke (Marv), Clive Owen (Dwight), Jessica Alba (Nancy)

Ako ste se ikada pitali kako bi strip izgledao kada bi se prenio na film, znajte da je odgovor upravo stigao - pogledajte *Sin City*. Kroz tri neovisne priče pratimo život u "Gradu grijeha". Marv je neugledni ulični borac koji, kada se ujutro probudi pokraj mrtve ljepotice, odlučuje osvetiti gubitak jedine ljubavi koju je njegovo srce ikada poznavalo. Dwight je privatni istražitelj koji štiti interese samoorganizirane prostitutske policije u ratu s pravom (korumpiranom) policijom. Treći junak je John Hartigan, posljednji iskreni policajac u gradu. On pokušava spasiti jedanaestogodišnju djevojčicu iz ruku okrutnog i vrlo moćnog serijskog ubojice i pedofila. Osnovna ideja tog neobičnog filma dolazi iz mašte i vještog pera modernističkog majstora stripova Franka Millera. On je jedan od najpriznatijih i najnagrađivanih autora stripova svoje generacije, a *Sin City* je nastao početkom 90-ih godina prošlog stoljeća. Drugi redatelj, Robert Rodriguez, (*Mariachi*, *Desperado*, *Od sumraka do zore*, *Spy kids*) ima jedinstven pristup radu na filmu, jer ne samo da piše, režira i producira, nego i sklada glazbu, postavlja vizualne efekte, snima, montira, ..., i to sve na njemu svojstven i vrlo dinamičan način. Na kraju dolazimo i do glumačke ekipe koja se potpuno uklopila u crno-bijelo strip okruženje. Osobito je impresivan Mickey Rourke, koji je ovom ulogom potvrdio svoj status jednog od najvećih grubijana svjetske kinematografije. U *Sin Cityju* nema super-junaka, samo huligana, zamršenih slučajeva, pištolja, djevojaka, ljubavnika i gubitnika koji pokušavaju opstati u crnoj, tamnoj noći. I svi oni eksplodiraju na stranicama bijelo ocrtanih crteža u ovom uspjelom prebacivanju šture poetike stripa na veliko platno. U očekivanju kino-nastavka najavljenog za ovo ljeto ne ostaje mi drugo nego preporučiti ovo ne prebogat DVD izdanje, tek toliko da se podsjetite kako kombinacija filma i stripa može biti uspješna.

Leon RIZMAUL

20. svibnja 1498. Vasco da Gama stigao u Indiju

Portugalski pomorac i istraživač Vasco da Gama u ljeto 1497. krenuo je na put s namjerom da stigne do Indije morskim putem. Uspostavljanje morskih trgovačkih putova zaobišli bi se Turci i Arapi, a Portugal bi postao najmoćnija europska posrednička sila. Nakon što su zaobišli Rt dobre nade, najjužniju točku Afrike, put su nastavili ploveći uz obalu prema sjeveru. U naseljima koja su usput otkrivali svugdje su srećali muslimanske trgovce, a u današnjoj Keniji upoznali su pomorca koji je poznavao morski put do Calcute, unajmili ga i otisnuli se preko Indijskog oceana na istok. Nakon dvadesetak dana na otvorenom moru, 20. svibnja 1498. stigli su do Indije. Muslimanski trgovci u Calcuti nisu prijateljski dočekali kršćane. Sretan da je izvukao živu glavu, da Gama se vratio se u Portugal. Pet godina poslije s flotom od dvadeset brodova stigao je ponovno pred Calcuttu i osvetio se napadom na grad. Nakon toga se povukao u Portugal, gdje je uživao veliki ugled. Godine 1524. dobio je naslov portugalskog potkralja Indije pa se uputio još jednom u Indiju. No, ubrzo nakon što je stigao u najvažniju portugalsku luku u Indiji, Gou, razbolio se i umro.

22. svibnja 1992. Hrvatska u Ujedinjenim narodima

Na sjednici Glavne skupštine Ujedinjenih naroda 22. svibnja 1992., uz buran pljesak nazočnih u Velikoj dvorani, Hrvatska je aklamacijom primljena u članstvo te najveće svjetske organizacije. Zajedno s Hrvatskom nove su članice postale Slovenija i Bosna i Hercegovina. Hrvatsko izaslanstvo na svečanosti primanja u UN vodio je prvi predsjednik Franjo Tuđman, a osim njega svjetskoj su zajednici zahvalili i slovenski predsjednik Milan Kučan te bosanskohercegovački ministar vanjskih poslova Haris Silajdžić. Nakon svečane sjednice glavni tajnik UN-a Butros Butros Gali poveo je izaslanstva novoprimitih zemalja do glavnog ulaza u zgradu sjedišta UN-a, gdje su na jarbole podignute zastave triju novoprimitih članica.

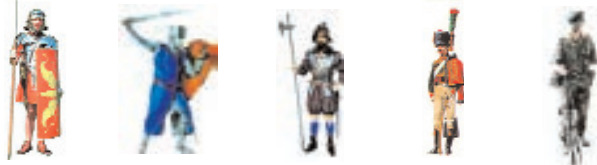
Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Ljubav prema oporbi

Oporba, kao jedan od fenomena današnje civilizacije, važan je čimbenik demokracije i individualizma te kao takav ima pozitivno obilježje. Ali na duhovnoj razini, npr. u oporbenom odnosu javnosti prema zajednici Isusovih učenika ili njihovu svjetonazoru taj fenomen ima suprotno značenje. Nitko ne može poreći da kršćani i kod nas takvu oporbu susreću u svojoj sredini, čak i na radnom mjestu. A njezin javni utjecaj nije potrebno ni spominjati. No, razlikuju se oni koji bi htjeli vjerovati od onih koji to ne žele, te se prema kršćanima i javno odnose s govorom mržnje. Neki koji stalno pljuju po Crkvi i izruguju kršćanske svetinje očitivali su se i nedavno u izrugivanju prijedloga o osnivanju tzv. čednih zona u našim gradovima. Zanimljivo, među takvima kojima smetaju "čedne zone" ima i onih kojima u Hrvatskoj od '91. do Oluje uopće nisu smetale "Čedine zone" s balvanima, pobunom i terorizmom. Štoviše, takvi danas razne oblike duhovnog terorizma reklamiraju kao standarde naprednog svijeta. Isus nas ipak i u odnosu prema njima šokira kroz novu zapovijed: "Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje." No, Božji je paradoks što pod tim "prijateljima" On misli i na istinske neprijatelje! Isus je svojim postupkom to potvrdio i jasno rekao da je znak prijateljstva s Njime čuvanje njegovih zapovijedi. Zato je na listi testiranja pojedinačne i zajedničke kršćanske vjernosti Evandelju upravo ljubav prema neprijateljima - na prvome mjestu!

Andelko KAČUNKO

Bugarska vojska u sastavu Varšavskog pakta

Primopredaja zastave (1962.)

Sredinom osamdesetih godina prošloga stoljeća izdavaštvo u svezi s militarizacijom u **Europi** bilo je u porastu, a zanimanje

za odnose između zemalja zapadne Europe i zemalja potpisnica **Varšavskog pakta** veliko. Mnogim knjigama i priručnicima koji su se tiskali u **Velikoj Britaniji** ili **Njemačkoj**, svakako je valjalo pribrojiti i sve tada nastale filmove o **Jamesu Bondu** koji su se bavili sličnom tematikom. Jedna od poznatijih izdavačkih kuća bila je i **Arms and Armour Press** koja je djelovala u **Londonu** i **Melbourneu** i nerijetko obrađivala odore vojnika zemalja Istočne Europe. Na žalost, nerijetko su podaci u njima bili ili već zastarjeli ili pak potpuno netočni. Primjerice, tobožnji priručnik pod naslovom **Army, Navy & Air Force Uniforms of The Warsaw Pact** vrvi netočnostima. Da spomenemo samo kako se pod tim naslovom kriju i odore vojske **Jugoslavije** koja ni

jednog trenutka nije bila članica **Varšavskog pakta**. Za razliku od tog dijela, vrlo ilustrativno i dosta precizno obrađeno je znakovlje **bugarskih vojnih snaga**, u velikoj mjeri kopija znakovlja

■ Osamdesete - na helikopteru

vojske **SSSR-a**. U mnogim se znakovima u središtu pojavljuje crvena zvijezda petokraka, isto onakva kakva se pojavljivala i kao sastavni dio odora i znakovlja **JNA**, a važnu ulogu imaju i srp i čekić (oznake pripadnika transportnih i signalnih odjela i vojne administracije). Crvena zvijezda sastavni je dio pokrivala za glavu svakog vojnika i dočasnika, a vidjeti se može i na časničkim kapama, ali mnogo doradenija i na podlozi u bojama nacionalne zastave: bijelo-zeleno-crveno.

Za razliku od takvog znakovlja, generalski umetci na ovratnicima kao da su preslikani s odora nekadašnjih generala njemačkoga **Wehrmachta**, a njemačkima podosta nalikuju i kacige bugarskih vojnika. Pokrivala za glavu u svojoj zimskoj inačici puka su kopija ruskih, a isto se može reći i za časničke kape, poznate po nazivu **tanjurače**.

Jurica MILETIĆ

www.carlisle.army.mil./usmhi/

Američki vojni institut, koji se nalazi u sklopu **Ratne škole** u gradu **Carlisleu**, dobar je primjer kako na jednom mjestu uklopiti povijest i sadašnjost oružanih snaga i posjetitelju ponuditi mnogo zanimljivih detalja svjetske, a posebice američke vojne prošlosti.

Site je prepun raznih linkova koji će i te kako biti zanimljivi ljubiteljima militarije i kolekcionarima raznih vojnih detalja, a među njima nalaze se i tekstovi koji nas doista vode kroz vojnu povijest.

Institut je često i domaćin raznim kulturnim događajima, poput predstavljanja knjiga, pa kako već ne možete nazočiti događaju, autori stranice pobrinuli su se da se svako predstavljanje u podužim pismenim uratcima nađe na siteu. Naravno, dio linkova predviđen je i za institucije koje se bave istim ili sličnim istraživanjima vojne povijesti, pa svakako preporučamo da kliknete na neki od njih.

Na kraju kažimo i da je arhiva sitea jako dobro popunjena i da se mnogi tekstovi objavljeni na stranici sastoje i od dodatnih linkova, čak i prema neslužbenim stranicama, što je doista rijetkost.

Ivan BELINEC

INFOKUTAK

Izložba slika generala Feldija

U galeriji MORH-a "Zvonimir" **24. svibnja s početkom u 19 sati** bit će **svečano otvorenje izložbe slika** pod nazivom **Povratak ravnici**. Autor je general pukovnik u mirovini **Franjo Feldi**, koji se, što je manje poznato, već više od četiri desetljeća bavi i likovnim radom. Na toj retrospektivnoj izložbi u prigodi 45 godina njegove slikarske djelatnosti (1960.-2005.) autor će izložiti tridesetak ulja na platnu te crteža, akvarela, tempera i grafika, u odabiru likovnog kritičara Milana Ilića, s tematikom pretežno iz njegove rodne srijemske ravnice. Gosti izlagači na izložbi su brigadir **Ivan Zelić** i brigadir u mirovini **Eduard Butjer**, a na svečanosti otvorenja nastupit će harfistica **Marija Mlinar** te, kao posebni gost, **Arsen Dedić**.

Izložba je organizirana u prigodi obilježavanja 15. obljetnice oružanih snaga Republike Hrvatske 28. svibnja, a otvorit će je ministar obrane **Berislav Rončević**. Izložba se može razgledati **do 9. lipnja**, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. **Ulaz slobodan**.

NAGRADNA PITALICA

ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI

DOBITNICI GLAVNIH NAGRADA

Sedam dana
ljetovanja u Splitu
za dvije osobe
(Hotel Zagreb)

Marin PAUŠIĆ,
Ogulin

Sedam dana
ljetovanja u Puli
za dvije osobe
(Hotel Veli Jože)

Marta PITEŠA,
Split

Godišnja pretplata
na Hrvatski vojnik i
komplet DVD-a

Silvana JUROŠ,
Osijek

Poštovani čitatelji Hrvatskog vojnika!

Dan jubilarnog, petnaestog obilježavanja ustrojavanja oružanih snaga Republike Hrvatske za troje će naših čitatelja, nadamo se, biti dan kojeg će se rado sjećati i zbog jednog drugog razloga. Naime, uoči dvostruke zagrebačke proslave u Kranjčevićevoj i na Jarunu, načelnica MORH-ove Službe za odnose s javnošću i informiranje **Marijana Klanac** izvukla je kupone s imenima troje najsretnijih među čitateljima koji su bar jednom tijekom tri mjeseca i petnaest kola u našu redakciju poslali kupon s odgovorom na našu nagradnu pitalicu. Imena glavnih dobitnika smo, kao što vidite, objavili uz atraktivne nagrade koje im slijede. Zanimljivo je da su sva tri dobitnička kupona poslana u "neparnim" kolima. Kupon koji je Ogulincu Marinu Paušiću donio ljetovanje u Splitu objavljen je u sedmom kolu, drugonagrađena Splićanka Marta Piteša boravit će u Puli zahvaljujući kuponu prvog kola, a svoje DVD i pretplatu na Hrvatski vojnik Osječanka Silvana Juroš je "zaradila" točnim odgovorom na pitalicu devetog kola.

Naravno, kako smo i najavili, prije glavnog izvlačenja izvukli smo i dobitnike posljednjeg, **PETNAESTOG** tjednog kola. Nagrade su osvojili:

- 1.NAGRADA** - knjige *Vojna psihologija* - **Dražen BUKAL, Sračinec**
- 2.NAGRADA** - DVD *Zanimanje - Vojni pas* - **Nediljko PERKUŠIĆ, Ugljane**
- 3.NAGRADA** - uokvirena fotografija - **Branko KRANJČEC, Zagreb**

Nakon što smo našu prvu nagradnu pitalicu priveli kraju, možemo podvući crtu. Ugodno smo iznenađeni vašom reakcijom i odzivom, a posebno nas veseli što su kuponi stizali iz svih krajeva Hrvatske i da nas vrlo rado čitaju i pripadnice ljepšeg spola. Vjerojatno ćemo u budućnosti opet pokrenuti sličan projekt, jer smatramo da je to vrlo dobar način da se još više približimo svojim čitateljima.

Na samom kraju želimo zahvaliti svima koji su poslali makar jedan kupon i na taj način sudjelovali u igri, a svakako i čestitati onima koji su osvojili ukupno 45 tjednih i tri glavne nagrade.